

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองบัวบาน

อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
กรมพัฒนาที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน

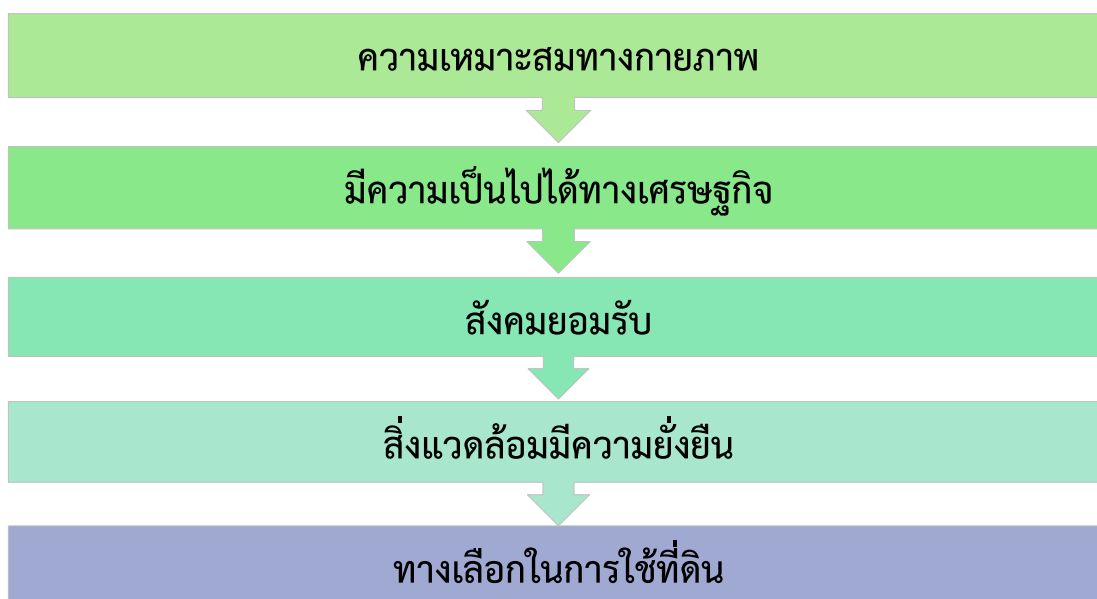
อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน 2564

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน 2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-3
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-4
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-8
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-11
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-5
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-8

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	6-1
6.3 แผนการใช้ที่ดิน	6-3
6.4 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก	
แนวทางการจัดการดินปัญหา	
ตารางผนวก 1 : แนวทางการจัดการดินทราย สำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ	ผ-1
ตารางผนวก 2 : แนวทางการจัดการดินตื้น สำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ	ผ-11

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดชัยภูมิ (ปี พ.ศ.2532-2561)	2-5
ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	2-9
ตารางที่ 3-1 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	3-9
ตารางที่ 3-2 สมบัติดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	3-11
ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	4-3
ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	5-9
ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	6-1
ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	6-12
ตารางที่ 6-3 ตัวอย่างการเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน	6-14
ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2565	7-2
ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่สนับสนุนในเขตการใช้ที่ดิน	7-3
ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลหนองบัว อำเภอจัตุรัสจังหวัดชัยภูมิ แผน 5 ปี (ปี 2565-2569) หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ	7-4

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 2-1	แผนที่ขอบเขตการปกครองตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	2-2
รูปที่ 2-2	แผนที่เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	2-6
รูปที่ 2-3	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2532 -2561	2-7
รูปที่ 2-4	สภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	2-10
รูปที่ 3-1	แผนที่อุทกธรณีวิทยาตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	3-3
รูปที่ 3-2	แผนที่อัตราการให้น้ำของหินอุ้มน้ำตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	3-4
รูปที่ 3-3	ภาพตัดขวาง และทรัพยากรดินที่พบในพื้นที่บ้าน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	3-8
รูปที่ 3-4	แผนที่ทรัพยากรดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	3-13
รูปที่ 4-1	แผนที่แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	4-4
รูปที่ 4-2	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	4-7
รูปที่ 4-3	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ของตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	4-8
รูปที่ 6-1	แผนที่เขตการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	6-13
รูปที่ 6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72(1) ได้มีการบัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลจำนวน 7,225 ตำบลให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลหนองบัวบาน อำเภอจตุรัส

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2561 – 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อ

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลหรือแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดิน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ *กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน* (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สํารวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตาม ประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างแผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งของเทศบาล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่ง พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขต ต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1993)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนผิวของของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้ หมายถึงดินเพียงอย่างเดียวแต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำชั้นบนไคและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“**ดิน**” หมายความว่ารวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับ เนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“**ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึงเทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบน พื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่ค้ำจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วยแร่ธาตุ และ อินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตาม ขบวนการกำเนิดดิน ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้น กำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิด และระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกันเนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และสัณฐาน (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมบัญญัติวิทยา, 2551)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางของการพัฒนาเทคโนโลยี และเป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

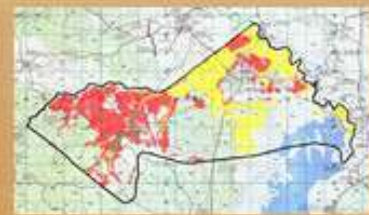
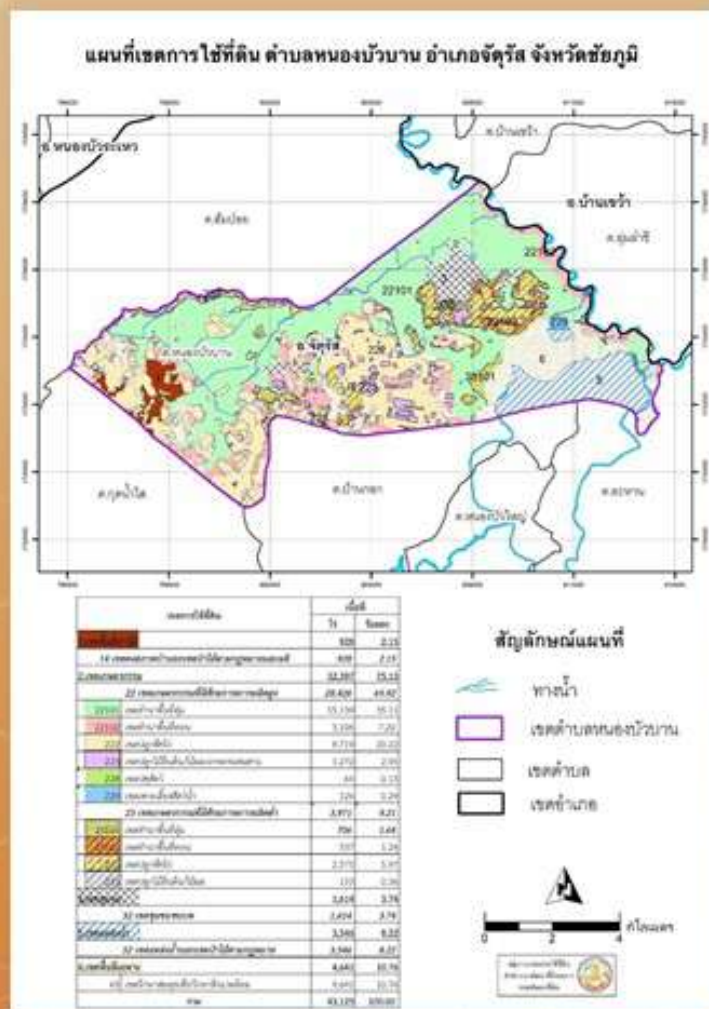
1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระงับป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“อนุรักษ์ดินและน้ำวันนี้ เพื่อชีวิตที่ดีของลูกหลานในวันหน้า”

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่ทั้งหมด 69 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับ 43,125 ไร่ มีระยะทางห่างจากอำเภอจัตุรัส ประมาณ 14 กิโลเมตร เป็นเส้นทางหลักระหว่างอำเภอจัตุรัส – อำเภอหนองบัวระเหว มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตตำบลส้มป่อย ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตตำบลบ้านกอก อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตตำบลละหาน ตำบลลุ่มลำชี อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตตำบลกุดน้ำใส, ตำบลส้มป่อย อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลและมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นข้าราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540 ตั้งอยู่เลขที่ 333 หมู่ที่ 11 ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ แบ่งการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ซึ่งได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัวบาน

หมู่ที่ 2 บ้านหนองบัวบาน

หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวบาน

หมู่ที่ 4 บ้านโคกโค้งไต้หวัน

หมู่ที่ 5 บ้านหลักศิลา

หมู่ที่ 6 บ้านหนองคู

หมู่ที่ 7 บ้านหนองบัวบาน

หมู่ที่ 8 บ้านหนองบัวบาน

หมู่ที่ 9 บ้านหนองบัวบาน

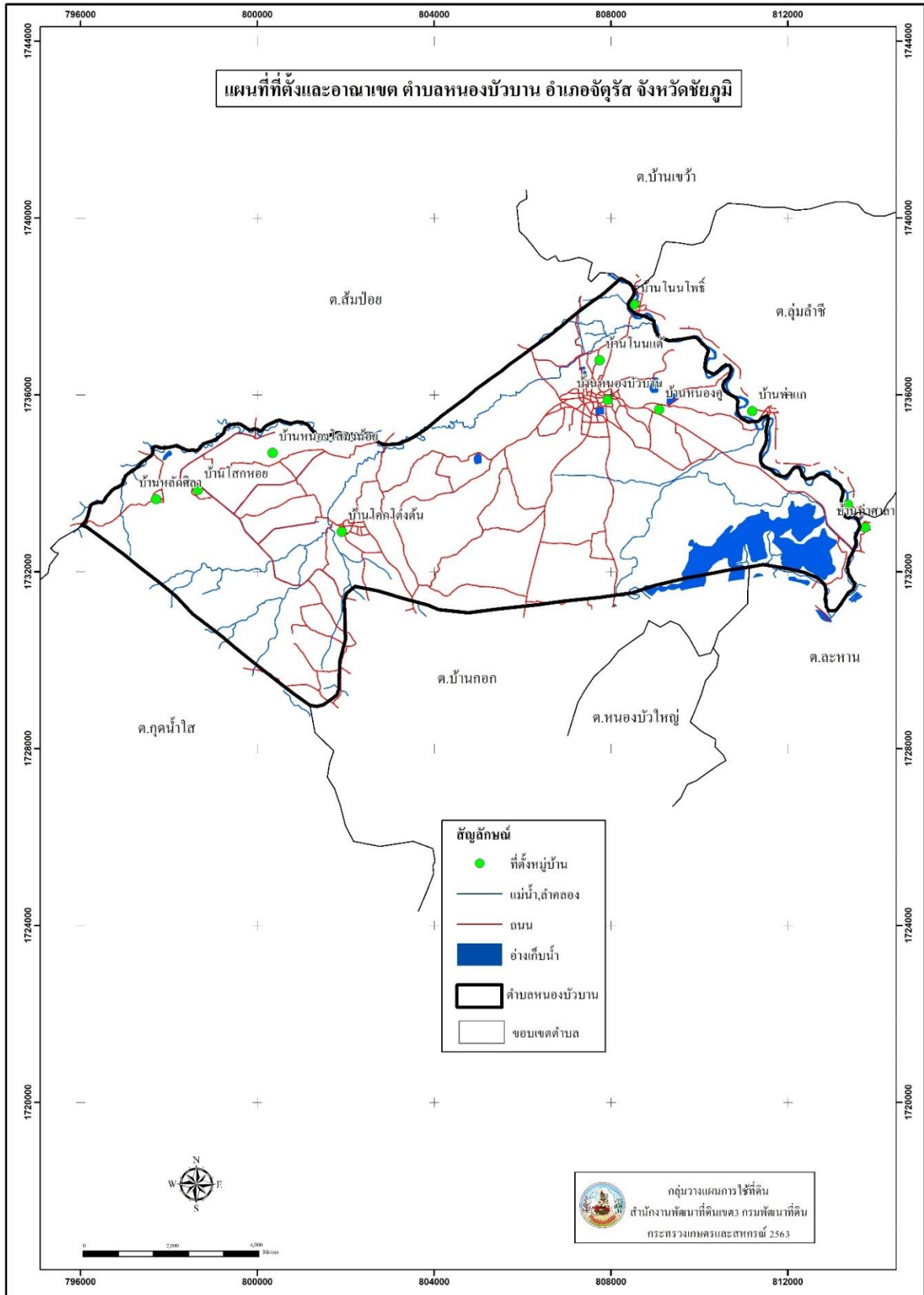
หมู่ที่ 10 บ้านหนองบัวบาน

หมู่ที่ 11 บ้านหนองบัวบาน

หมู่ที่ 12 บ้านโคกโค้งไต้หวัน

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 2-1 แผนที่ที่ตั้งอาณาเขต ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

2.3.1 ความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน ชื่อเดิม

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน ได้รับการยกระดับเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลและมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นข้าราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540

2.3.2 งานประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ

- งานนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทจำลอง เดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ ของทุกปี
- งานบุญผะเหวด เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคมของทุกปี
- งานวันสงกรานต์และงานเจ้าพ่อขุนรินรินทร์ เดือน เมษายน ของทุกปี
- งานบุญบั้งไฟ เดือน เมษายน – มิถุนายน ทุกปี
- งานวันออกพรรษา เดือน ตุลาคม
- งานประเพณีลอยกระทง เดือน พฤศจิกายน

2.3.3 โบราณสถาน – โบราณวัตถุและแหล่งท่องเที่ยว

- รอยพระบาทหลักศิลา ตั้งอยู่เขตพื้นที่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ห่างจากบ้านหนองบัวบานออกไปทางทิศตะวันตก ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นแหล่งจารึกรอยพระบาทหลักศิลา เป็นที่สักการบูชาของชาวบ้านในตำบลและตำบลใกล้เคียง
- บึงละหาน อยู่ระหว่างเส้นทางสายบ้านหนองบัวบาน – โนนจาน ออกไปทางทิศตะวันออก ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ 18,000 ไร่ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเชิงอนุรักษ์

2.3.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ งานจักสาน โดยนายดี ภิรมย์กิจ หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัวบาน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นผู้มีความสามารถในงานจักสาน เพราะเครื่องจักสานไทยเป็นงานศิลปหัตถกรรม ที่มีคุณค่าทำสืบทอดกันมาแต่โบราณ มีคุณค่าในตัวเอง มีการสืบทอดต่อกันมานาน ต้องใช้ความชำนาญและความสามารถเฉพาะตัวของช่างพื้นบ้านแต่ละถิ่น

2.3.5 การประกอบอาชีพในพื้นที่

ประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่มันสำปะหลัง ไร่ข้าวโพด ปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ ทำการประมงน้ำจืด และค้าขาย

2.4 สภาพภูมิประเทศ

มีสภาพพื้นที่ทางกายภาพเป็นที่ราบสูงบางส่วนมีสภาพเป็นที่ราบลุ่ม และมีเขตพื้นที่บางส่วนติดกับแม่น้ำชีและติดบึงน้ำขนาดใหญ่ คือ บึงละหาน (มีเนื้อที่ประมาณ 18,000 ไร่) สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี สภาพดินเป็นดินเหนียวปนทรายและมีสภาพเป็นพื้นที่เป็นดินเค็มเป็นบางส่วน หนาดินถูกชะล้างทำให้ผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้ผลเท่าที่ควรและ เขตบริเวณพื้นที่บางส่วนของตำบล

หนองบัวบานมีสภาพที่แห้งแล้งโดยเฉพาะบริเวณหมู่ที่ 4, 5, 12 ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนน้อยมากในแต่ละช่วงของปี

2.5 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลหนองบัวบาน จัดอยู่ในลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical monsoon climate) ซึ่งแบ่งได้ 3 ฤดู คือ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทะเลและมหาสมุทร ทำให้มีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกชุกส่วนฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดเอาความหนาวเย็นและความแห้งแล้งมา สำหรับฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนซึ่งมีอากาศร้อนและอบอ้าว

จากสถิติภูมิอากาศของสถานีตรวจอากาศจังหวัดชัยภูมิ ได้นำมาใช้พิจารณาเป็นตัวแทนลักษณะภูมิอากาศในพื้นที่ตำบล สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 1-1 และรูปที่ 1-1)

2.5.1 ปริมาณน้ำฝน มีปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ยทั้งปี 1,153.90 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตกประมาณ 105 วัน เดือนกันยายนมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด 233.70 มิลลิเมตร และเดือนธันวาคมมีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด 5.80 มิลลิเมตร

2.5.2 อุณหภูมิ มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 27.40 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 30.10 องศาเซลเซียส และเดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำสุด 19.00 องศาเซลเซียส

2.5.3 ความชื้นสัมพัทธ์ มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งปี 70 เปอร์เซ็นต์ เดือนกันยายนมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด 81 เปอร์เซ็นต์ และเดือนกุมภาพันธ์มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุด 59 เปอร์เซ็นต์

2.5.4 การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูกพืช ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration : ETo) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 มากำหนดจุดกราฟลงบนกระดาษ โดยพิจารณาจากระยะเวลาที่เส้นน้ำฝนอยู่เหนือเส้น 0.5 ETo เป็นหลัก เพื่อหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชของตำบล สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก อยู่ในช่วงตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และมีความชื้นหลงเหลืออยู่ในดินพอเพียงสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผักอายุสั้นหลังจากหมดฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน และอาจใช้แหล่งน้ำในไร่นาช่วยเสริมการเพาะปลูกได้บ้าง แต่ทั้งนี้ควรวางแผนจัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และจากการวิเคราะห์สภาพภูมิอากาศและความต้องการน้ำ อาจกล่าวได้ว่าตำบล มีศักยภาพสามารถปลูกข้าว ไร่ พืชไร่ และไม่ยืนต้นได้ดี

2) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อยหรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช อยู่ในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนมีนาคม ในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าได้รับน้ำชลประทานช่วยก็สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดชัยภูมิ (ปี พ.ศ. 2532 -2561)

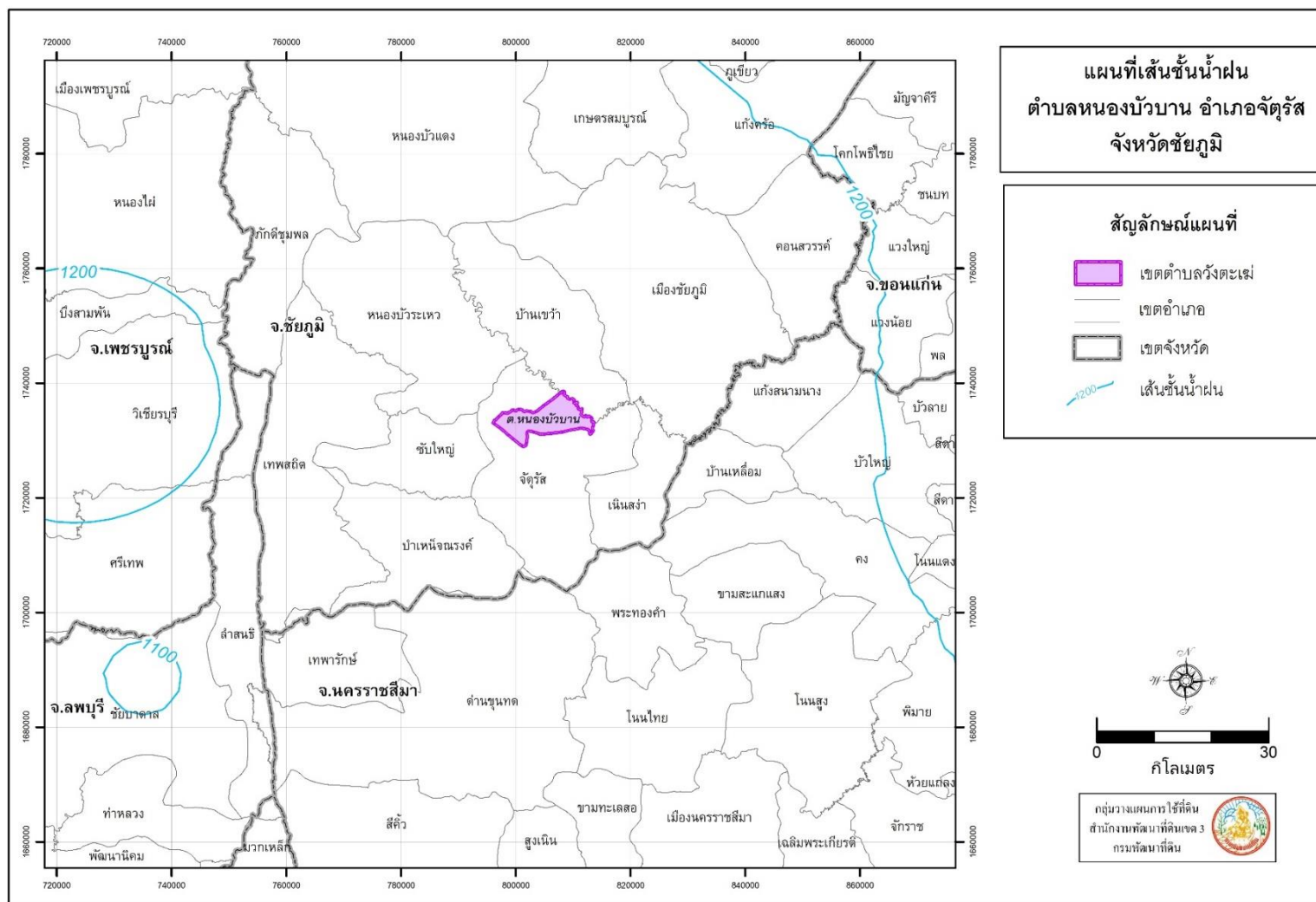
เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	0.5 ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
มกราคม	19.00	31.10	24.60	62	10.30	1	70.68	35.34
กุมภาพันธ์	20.70	33.50	26.60	59	8.90	2	71.96	35.98
มีนาคม	23.30	35.50	28.90	60	52.50	5	90.21	45.11
เมษายน	25.00	36.60	30.10	64	80.80	7	92.40	46.20
พฤษภาคม	25.10	34.80	29.10	74	149.70	14	87.73	43.87
มิถุนายน	25.00	33.70	28.70	75	133.00	13	86.10	43.05
กรกฎาคม	24.60	32.80	28.10	77	128.40	15	86.80	43.40
สิงหาคม	24.30	32.30	27.60	79	211.60	16	81.84	40.92
กันยายน	24.20	32.00	27.50	81	233.70	18	71.10	35.55
ตุลาคม	23.50	31.70	27.20	75	122.20	10	74.40	37.20
พฤศจิกายน	21.50	31.40	26.00	67	17.00	3	75.00	37.50
ธันวาคม	19.20	30.30	24.40	63	5.80	1	75.02	37.51
เฉลี่ย	22.95	32.98	27.40	70	96.16	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,153.90	105	963.24	481.62

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

หมายเหตุ : * จากการคำนวณ Cropwat for Windows Version 8.0

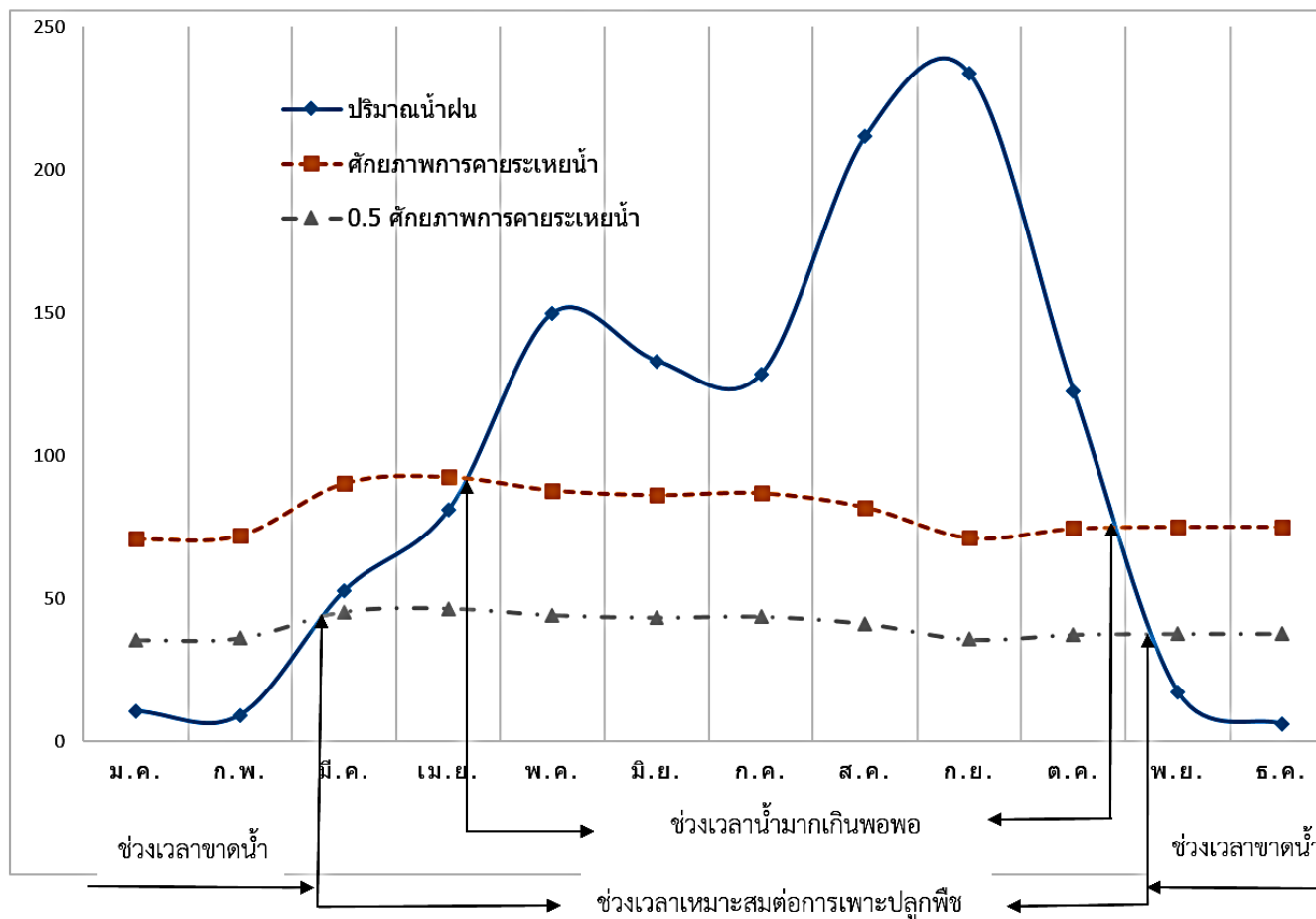
แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 2-2 แผนที่เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ปริมาณน้ำฝน ศักยภาพการระเหยและการคายน้ำอ้างอิง (มม.)

รูปที่ 2-3 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2532 -2561

หมายเหตุ : จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน (2562:1) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- (1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,614 ไร่ หรือร้อยละ 3.73 ของพื้นที่ตำบล
- (2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 32,395 ไร่ หรือร้อยละ 75.14 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ
 - (2.1) เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีเนื้อที่ 4 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล
 - (2.2) นาข้าว มีเนื้อที่ 19,355 ไร่ หรือร้อยละ 44.91 ของพื้นที่ตำบล
 - (2.3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 10,906 ไร่ หรือร้อยละ 25.28 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง และไร่ร้าง
 - (2.4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 1,159 ไร่ หรือร้อยละ 2.69 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส สัก กระถิน
 - (2.5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 270 ไร่ หรือร้อยละ 0.63 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง กล้วย ลำไย มะนาว แก้วมังกร
 - (2.6) ฟุ้งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 66 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ฟุ้งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงโค และกระบือ
 - (2.7) สถานที่เพาะเลี้ยงปลา มีเนื้อที่ 126 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ บ่อเลี้ยงปลา
 - (2.8) ข้าวและพืชไร่ มีเนื้อที่ 320 ไร่ หรือร้อยละ 0.74 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดและมันสำปะหลังในแปลงเดียวกัน
 - (2.9) ข้าวและพืชผัก มีเนื้อที่ 159 ไร่ หรือร้อยละ 0.37 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ปลูกข้าวและพืชผักในแปลงเดียวกัน
 - (2.10) พืชไร่/ไม้ผล มีเนื้อที่ 5 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง ร่วมกับมะม่วง
- (3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 928 ไร่ หรือร้อยละ 2.15 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยป่าไม่ผลัดใบ รอสภาพพื้นที่ฟู ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพพื้นที่ฟู ป่าผลัดใบสมบูรณ์ ป่าปลูกรอสภาพพื้นที่ฟู และ ป่าปลูกสมบูรณ์
- (4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 3,546 ไร่ หรือร้อยละ 8.20 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน
- (5) พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่นๆ มีเนื้อที่ 4,641 ไร่ หรือร้อยละ 10.78 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ฟุ้งหญ้าธรรมชาติ ฟุ้งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม และพื้นที่หินโผล่ ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-4

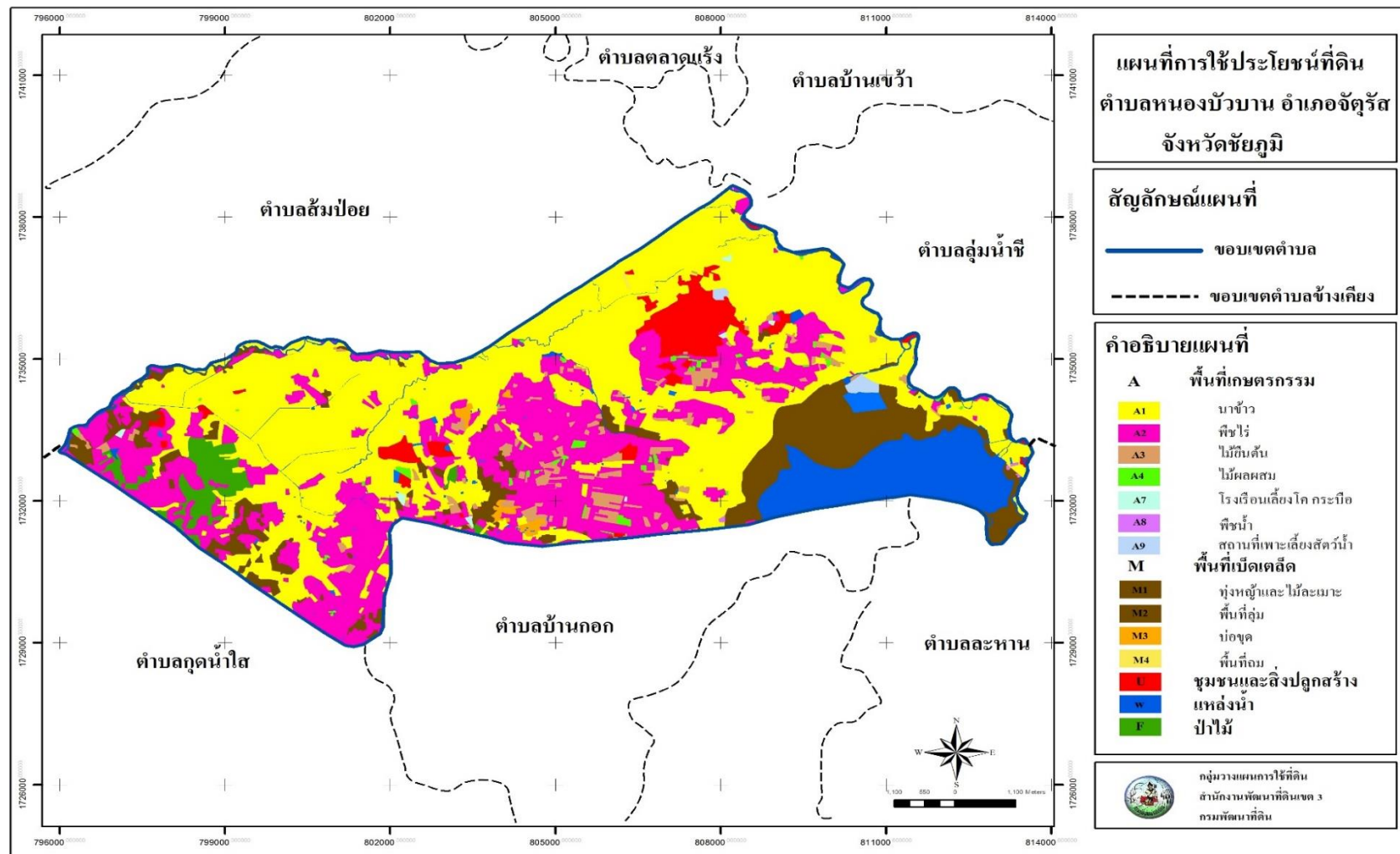

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

สัญลักษณ์	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,614	3.73
A	พื้นที่เกษตรกรรม	32,395	75.14
A0	เกษตรผสมผสาน	4	0.01
A1	นาข้าว	19,355	44.91
A2	พืชไร่	10,906	25.28
A3	ไม้ยืนต้น	1,159	2.69
A4	ไม้ผล	270	0.63
A7	ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	66	0.16
A8	พืชน้ำ (บัว)	13	0.03
A9	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	126	0.29
A1/A2	ข้าว/พืชไร่	320	0.74
A1/A5	ข้าว/พืชผัก	159	0.37
A2/A4	พืชไร่/ไม้ผล	10	0.02
A4/A4	ไม้ผล/ไม้ผล	5	0.01
F	ป่าไม้	928	2.15
F2	ป่าไม้ผลัดใบ	928	2.15
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	4,641	10.78
M1	ทุ่งหญ้าไม้ละเมาะ	1,806	4.18
M2	พื้นที่ลุ่ม	2,393	5.55
M3	บ่อขุด	184	0.43
M4	พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่นๆ	10	0.02
M2/A1	พื้นที่ลุ่ม/นาข้าว	249	0.60
W	แหล่งน้ำ	3,546	8.20
W1	แหล่งน้ำธรรมชาติ	3,227	7.45
W2	แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	323	0.75
รวม		43,125	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 2-4 สภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

ตำบลหนองบัวบานมีประชากร 8,248 คน เพศชาย 4,104 คน เพศหญิง 4,144 คน จำนวนครัวเรือน 2,343 ครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.52 คนต่อครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 119.53 คนต่อตารางกิโลเมตร

2) ระบบสาธารณสุขตำบลหนองบัวบานมีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้าน โทรศัพท์สาธารณะประจำหมู่บ้าน 36 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข (สาขาย่อย) 1 แห่ง มีประปาขนาดใหญ่ 9 หมู่บ้าน และประปาหมู่บ้านจำนวน 2 แห่ง แยกออกเป็น 3 หมู่บ้านได้แก่

- การประปาบ้านโคกโตนด 1 แห่งครอบคลุมพื้นที่ให้บริการหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 12
- การประปาบ้านหลักศิลา 1 แห่งครอบคลุมพื้นที่ให้บริการหมู่ที่ 5

3) สถาบันการศึกษา ตำบลหนองบัวบานมี โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 2 แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส) จำนวน 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 13 แห่ง ศูนย์อินเทอร์เน็ตประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง

4) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ สถานีอนามัยประจำตำบล 2 แห่ง มีวัดและสำนักสงฆ์ 24 แห่ง ประชากรในเขตตำบลหนองบัวบาน 99.98 % นับถือศาสนาพุทธ นอกนั้นนับถือศาสนาอื่น

2.7.2 การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อการพัฒนาการเกษตร

สถาบันเกษตรกร มีบทบาทในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิต ของเกษตรกรซึ่งการดำเนินการด้านสถาบันเกษตรกรมีอยู่หลายกลุ่ม โดยมีหน่วยงานของทางราชการ เป็นผู้สนับสนุน ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน กลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร ประชากรที่มีอาชีพในการทำการเกษตรจะใช้บริการด้านสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ญาติพี่น้อง พอค่า นอกจากนี้ยังมีแหล่งสินเชื่อในหมู่บ้านซึ่งเป็นกองทุนหมุนเวียนในด้านต่างๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุน กขคจ. กองทุนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน เป็นต้น

2.7.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการถือครองที่ดิน

จากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองบัวบาน สำนักงานเกษตรอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ปี 2551-2553 พบว่า ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 83 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 6 รับจ้างทั่วไป

คิดเป็นร้อยละ 6 รัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 5 โดยมีพื้นที่ ถือกครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 9 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินสวนใหญ่เป็นของตนเอง มีเอกสารสิทธิ์ร้อยละ 60 ของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร เอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกินสวนใหญ่เป็น สปก.4-01 พืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ข้าวนาป มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน พริก ไม้ผล ยางพาราและยูคาลิปตัส ทางด้านการเลี้ยงสัตว์ จะมีการเลี้ยงกันทุกหมู่บ้าน โดยปล่อยตามธรรมชาติ หรือปล่อยบริเวณบ้าน สัตว์ที่เลี้ยง ได้แก่ โค กระบือ สุกร และไก่ ด้านการประมง มีการเลี้ยงปลาในบ่อ

2) แรงงานในครัวเรือน

มีประชากรวัยแรงงานเฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน ได้รับอัตราค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 130 - 150 บาทต่อวันต่อคน

3) รายได้

จากการสำรวจข้อมูล จปฐ. ป 2550 พบว่า ประชากรมีระดับรายได้ต่อปีเฉลี่ย 36,502 บาทต่อคนต่อปี

4) สภาพการผลิต

ผลผลิตพืช พืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรปลูกเป็นหลัก ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง และ อ้อยโรงงาน

- ข้าว เกษตรกรจะปลูกทั้งข้าวนาปีและข้าวนาปรังบางส่วน โดยเกษตรกรจะปลูกทั้งข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ข้าวเจ้าจะผลิตเพื่อการบริโภคและจำหน่ายเป็นหลัก ส่วนข้าวเหนียวผลิตเพื่อบริโภค ข้าวนาปี เกษตรกรปลูกข้าวเหนียวพันธุ์ข้าว กข.6 ส่วนข้าวเจ้าเกษตรกรปลูกพันธุ์ข้าวแม่ลิ 105 ข้าวเจ้าเหลือง ข้าวปทุม ซีโอ ข้าวเหลืองประทิว ข้าว กข.61 และข้าว กข.49 วิธีการปลูกข้าวเกษตรกรจะปลูกทั้งนาดำและนาหว่าน ฤดูกาลปลูกข้าวนาปีจะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม เก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ส่วนข้าวนาปรังจะปลูกช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม เก็บเกี่ยวช่วงเดือนเมษายน-ธันวาคม ผลผลิตบางส่วนจำหน่ายตามโรงสีภายในตำบล ผลผลิตข้าวนาปีเฉลี่ย 400 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาปรังเฉลี่ย 800 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 3,100 บาทต่อไร่

- มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกพันธุ์เกษตรศาสตร์ ระยอง 89 แยกดำ และระยอง CMR89 โดยมีช่วงปลูก 2 ช่วงคือช่วงที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ช่วงที่ 2 เดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม ฤดูกาลเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน ผลผลิตที่ได้ส่งขายที่ลานมันภายในอำเภอ ผลผลิตเฉลี่ย 3,500 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 2,905 บาทต่อไร่

- อ้อยโรงงาน เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ขอนแก่น 3 ฤดูกาลปลูกจะปลูกช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ช่วงเก็บเกี่ยวจะขึ้นอยู่กับการเปิดรับซื้อผลผลิตของโรงงานน้ำตาล คือประมาณปลายเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ผลผลิตเฉลี่ย 15,000 กิโลกรัมต่อไร่ วิธีการปลูกและเก็บเกี่ยวเกษตรกรจะจ้างเหมาทั้งแปลงโดยจ้างปลูกไร่ละ 5,000 บาท จ้างเก็บเกี่ยวไร่ละ 10,000 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 15,967 บาทต่อไร่

5) การอุตสาหกรรมและการพาณิชย์

- ปิมน้ำมันและก๊าซ	จำนวน	๓	แห่ง
- ลานตากพืชผลทางการเกษตร	จำนวน	๕	แห่ง
- ร้านค้าขายของชำ	จำนวน	๖๕	แห่ง
- ร้านค้าประกอบธุรกิจทางการซ่อมแซม	จำนวน	๑๕	แห่ง
- ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า	จำนวน	๑๒	แห่ง
- โรงผลิตน้ำดื่ม	จำนวน	๑	แห่ง
- โรงสี	จำนวน	๑๑	แห่ง

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรที่ดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

จากการตรวจสอบข้อมูลป่าไม้ในพื้นที่ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ไม่มีพื้นที่ป่าตามกฎหมาย แต่พบทรัพยากรป่าไม้ตามสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน จากการวิเคราะห์โดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พบว่า มีสภาพการใช้ที่ดินที่เป็นพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 1,027 ไร่ หรือร้อยละ 2.15 ของพื้นที่ตำบล จำแนกเป็น ป่าผลัดใบรอสภาพ ซึ่งพบส่วนใหญ่อยู่ด้านทิศตะวันตกของตำบล

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 แหล่งน้ำตามธรรมชาติและที่มีการพัฒนา

(1) แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำชีที่เป็นเขตตำบลทางด้านทิศตะวันออกของตำบลหนองละหาน(บางส่วน) อยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตำบล นอกจากนี้ยังมีลำห้วยห้วยและสาขาที่ไหลพาดผ่านพื้นที่ตำบลตั้งแต่ฝั่งทิศตะวันตกลงสู่แม่น้ำชีในด้านทิศตะวันออก และ ห้วยบักลา ห้วยส้มป่อยที่วางแนวอยู่ทิศเหนือของตำบล

(2) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ คลองส่งน้ำ อยู่ระหว่างบริเวณบ้านหลักและบ้านโคกโต้งไต้

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ก) แหล่งน้ำใต้ดิน จากข้อมูลอุทกธรณีวิทยาของกรมทรัพยากรธรณี มาวิเคราะห์ชนิดของหินให้น้ำ ที่พบในตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ได้ 2 กลุ่มคือ

(1) กลุ่มหินอุ้มน้ำประเภทหินร่วน (unconsolidated aquifers)

น้ำบาดาลในชั้นหินร่วน น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บอยู่ในช่องว่างหรือความพรุนของชั้นกรวด ทราย และดินเหนียว ซึ่งยังไม่จับตัวหรือสมานกันเป็นก้อนแข็งในสภาพของชั้นหิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่ราบลุ่มน้ำหลากของทางน้ำต่างๆ จะมีการสะสมตัวของตะกอนเหล่านี้หนามาก บริเวณใดมีชั้นกรวดและทรายหนาจะสามารถกักเก็บน้ำบาดาลได้มาก ทั้งนี้การคัดขนาดของกรวดและทรายที่มีขนาดเท่าๆ กันหรือมีความกลมมนมากจะเป็นแหล่งน้ำบาดาลได้ดีเช่นกัน ชั้นน้ำบาดาลที่พบในพื้นที่ ได้แก่

- ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนน้ำพา (floodplain Deposits Aquifers; Qfd) พบทางทิศตะวันออกของตำบล ประกอบไปด้วยกรวด ทราย ทรายแป้งและดินเหนียว โดยชั้นน้ำบาดาลจะเก็บอยู่ในช่องระหว่างเม็ดกรวดและเม็ดทราย ที่สะสมตัวอยู่ในที่ราบลุ่มน้ำหลากหรือร่องน้ำเก่า โดยมีการให้น้ำประมาณ 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และอยู่ลึกประมาณ 10-30 เมตร

(2) กลุ่มหินอุ้มน้ำประเภทหินแข็ง (consolidated aquifers)

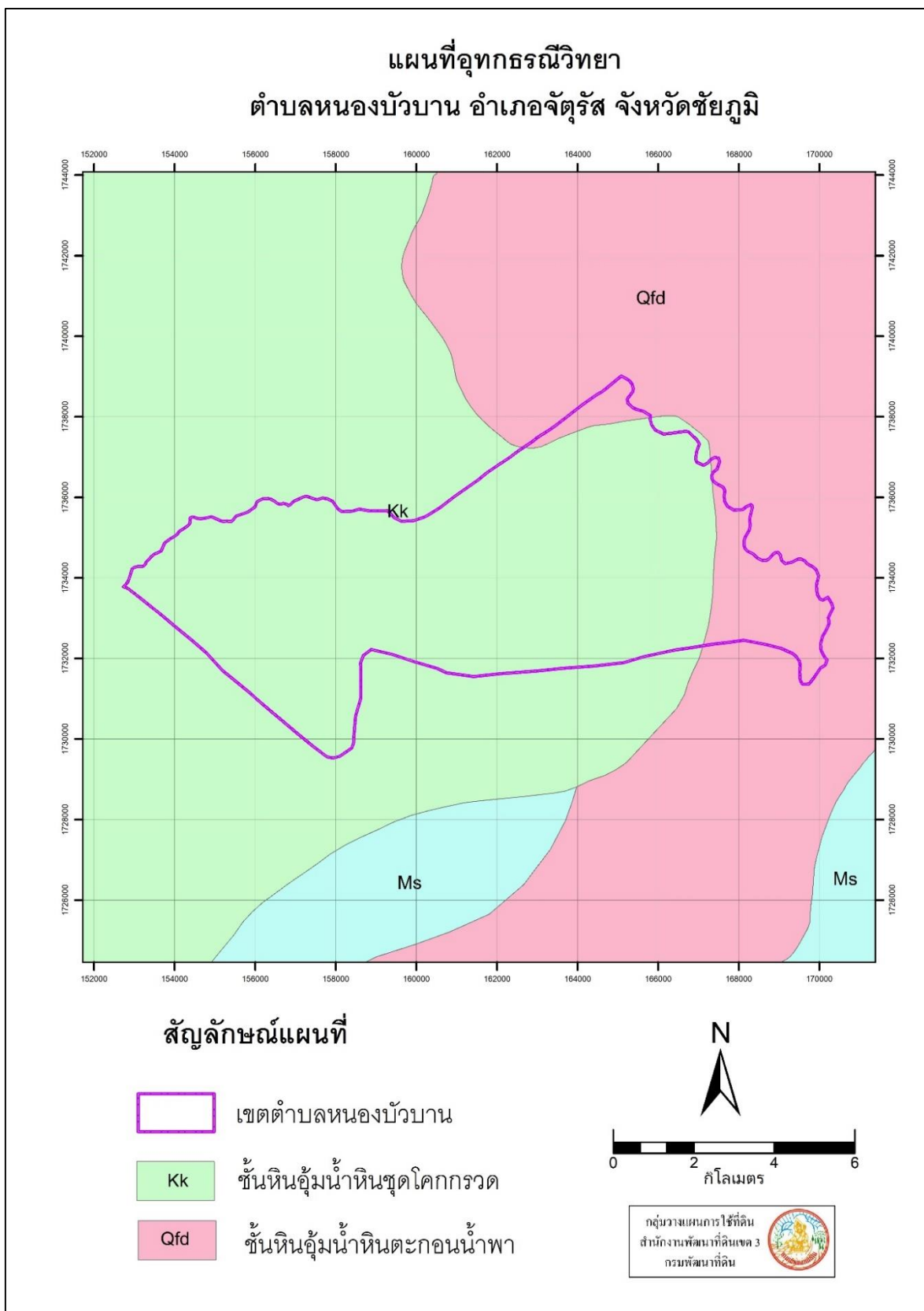
น้ำบาดาลในชั้นหินแข็ง ส่วนใหญ่น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บในบริเวณที่เป็นช่องว่างของรอยแตก รอยแยก รอยเลื่อนในเนื้อหินหรือในบริเวณที่เป็นรอยต่อระหว่างชั้นหินหรือพื้นที่ที่เป็นโพรงของหิน ผุหรือโพรงหิน น้ำบาดาลที่กักเก็บอยู่ในช่องว่างของหินมีขนาดใหญ่และต่อเนื่องกัน จะมีน้ำบาดาลกักเก็บในปริมาณสูง ตรงกันข้ามถ้ารอยแตกไม่มีหรือรอยแตกมีขนาดเล็กและไม่ต่อเนื่องปริมาณน้ำบาดาลจะน้อยหรือไม่มีเลย ชั้นน้ำบาดาลที่พบในพื้นที่ได้แก่

- ชั้นหินอุ้มน้ำหินชุดโคกกรวด (Khok Kruat Aquifers; Kk) พบเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยหินทราย หินทรายแป้ง หินดินดานสีน้ำตาลอ่อน และหินโคลนสีส้ม สีแดง และสีแดงแกมม่วง มีไมกา และหินกรวดมน น้ำบาดาลถูกกักเก็บในรอยแตก รอยแยก และรอยต่อระหว่างชั้นหิน ปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และอยู่ลึกประมาณ 10-40 เมตร

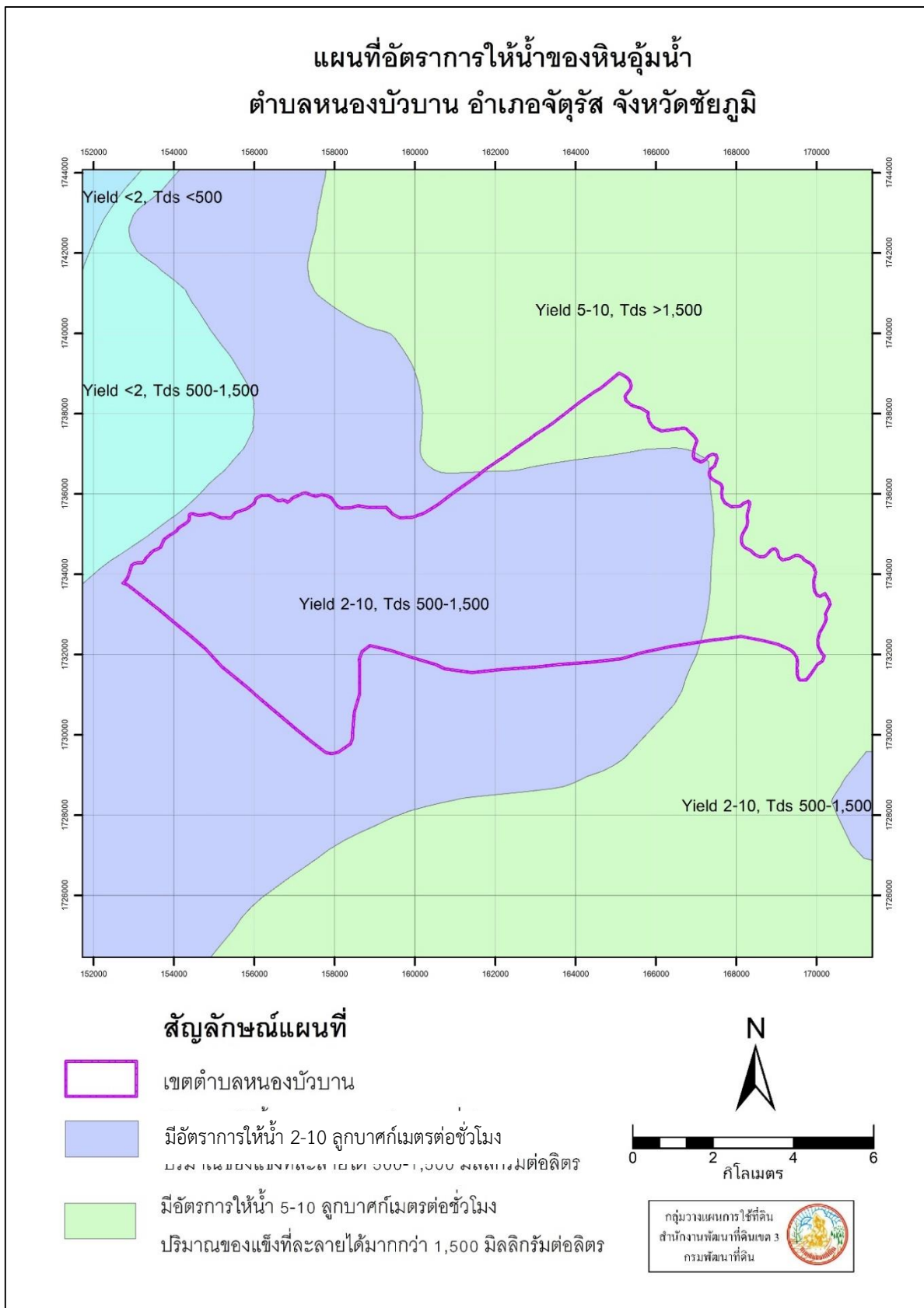
ข) คุณภาพน้ำใต้ดินและศักยภาพในการพัฒนาน้ำใต้ดิน

ในการศึกษาคุณภาพน้ำใต้ดินของตำบลตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พิจารณาจากอัตราการให้น้ำ (yield) และปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (TDS : Total dissolved solid) เพื่อหาเนื้อที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการจัดการน้ำและการพัฒนาน้ำใต้ดินให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ได้ดำเนินการสำรวจและตรวจพบว่ามีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ ในช่วง 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พบว่าพื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า 500-1,500 มิลลิกรัมต่อลิตรมีเนื้อที่ จำนวน 35,998 ไร่ หรือร้อยละ 83.47 ของเนื้อที่ตำบล และพบว่ามีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ 5-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า >1,500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่ จำนวน 7,127 ไร่ หรือร้อยละ 16.53 ของเนื้อที่ตำบล ซึ่งสามารถนำน้ำมาใช้เพื่อการเกษตรมากกว่าการใช้เพื่ออุปโภค หากนำมาบริโภคต้องผ่านการตรวจสอบอย่างละเอียดตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551)

เมื่อพิจารณาร่วมกับแผนที่อุทกธรณีวิทยา ซึ่งเป็นแผนที่ที่อธิบายลักษณะชั้นหินอุ้มน้ำ จะเห็นว่าบริเวณพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ อยู่ในช่วง 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง อยู่ในบริเวณชั้นหินอุ้มน้ำชุดโคกกรวดเป็นส่วนใหญ่

รูปที่ 3-1 แผนที่อุทกธรณีวิทยา ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 3-2 แผนที่อัตราการให้น้ำของหินอุ้มน้ำ ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามี 21 หน่วยแผนที่ ประกอบด้วยหน่วยต่างๆ ดังนี้

3.3.1 ชุดดินชุมพลบุรี ที่เป็นดินทรายแบ่งละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ราบถึงค่อนข้างเรียบ มีการระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,323 ไร่ หรือร้อยละ 2.77 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ดิน Chp-fsi-silA สภาพพื้นที่ราบถึงค่อนข้างเรียบ มีการระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,323 ไร่ หรือร้อยละ 2.77 ของพื้นที่ตำบล

3.3.2 ชุดดินจัตุรัส มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สภาพพื้นที่ค่อนข้างเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 2,052 ไร่ หรือร้อยละ 4.30 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Ct-sic1B สภาพพื้นที่ค่อนข้างเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 2,052 ไร่ หรือร้อยละ 4.30 ของพื้นที่ตำบล

3.3.3 ชุดดินห้วยแถลง ที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,457 ไร่ หรือร้อยละ 3.05 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Ht-s1B สภาพพื้นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,457 ไร่ หรือร้อยละ 3.05 ของพื้นที่ตำบล

3.3.4 ชุดดินคง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,134 ไร่ หรือร้อยละ 2.38 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Kng-s1B สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,134 ไร่ หรือร้อยละ 2.38 ของพื้นที่ตำบล

3.3.5 ชุดดินละหานทราย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบหรือที่เกือบราบ มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 138 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Lah-s1A สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 138 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของพื้นที่ตำบล

3.3.6 ชุดดินมหาสารคาม มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,893 ไร่ หรือร้อยละ 3.97 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Msk-s1B สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,893 ไร่ หรือร้อยละ 3.97 ของพื้นที่ตำบล

3.3.7 ชุดดินหนองบุญนา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบหรือที่เกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 9,545 ไร่ หรือร้อยละ 20.20 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Nbn-sIA สภาพพื้นที่เป็นที่ราบหรือที่เกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 9,545 ไร่ หรือร้อยละ 20.20 ของพื้นที่ตำบล

3.3.8 ชุดดินน้ำพอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,747 ไร่ หรือร้อยละ 3.66 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Ng-sIB สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,747 ไร่ หรือร้อยละ 3.66 ของพื้นที่ตำบล

3.3.9 ชุดดินหนองกุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบหรือที่เกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 663 ไร่ หรือร้อยละ 1.39 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Nkg-sicIA สภาพพื้นที่เป็นที่ราบหรือที่เกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 663 ไร่ หรือร้อยละ 1.39 ของพื้นที่ตำบล

3.3.10 ชุดดินโนนไทย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว สภาพพื้นที่เป็นที่ราบหรือที่เกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 5,739 ไร่ หรือร้อยละ 12.03 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Nt-sicIA สภาพพื้นที่เป็นที่ราบหรือที่เกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 5,739 ไร่ หรือร้อยละ 12.03 ของพื้นที่ตำบล

3.3.11 ชุดดินปักธงชัย ที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด การระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 4,011 ไร่ หรือร้อยละ 8.41 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Ptc-hb-sIB สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด การระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 4,011 ไร่ หรือร้อยละ 8.41 ของพื้นที่ตำบล

3.3.12 ชุดดินพระทองคำ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,323 ไร่ หรือร้อยละ 2.77 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Ptk-sIB สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1,323 ไร่ หรือร้อยละ 2.77 ของพื้นที่ตำบล

3.3.13 ชุดดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1 ไร่ หรือร้อยละ 0.002 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Pu-fl-sIB สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 1 ไร่ หรือร้อยละ 0.002 ของพื้นที่ตำบล

3.3.14 ชุดดินสีคิ้ว ที่มีจุดปะสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีการปั้นคัมนา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงต่ำ มีเนื้อที่ 1 ไร่ หรือร้อยละ 0.002 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Si-gm-sLB/b สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงต่ำ มีเนื้อที่ 1 ไร่ หรือร้อยละ 0.002 ของพื้นที่ตำบล

3.3.15 ชุดดินสีคิ้ว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 420 ไร่ หรือร้อยละ 0.88 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Si-sLB สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 420 ไร่ หรือร้อยละ 0.88 ของพื้นที่ตำบล

3.3.16 ชุดดินสีทน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 968 ไร่ หรือร้อยละ 2.03 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ St-sLA สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 968 ไร่ หรือร้อยละ 2.03 ของพื้นที่ตำบล

3.3.17 ชุดดินธวัชบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 3,567 ไร่ หรือร้อยละ 7.48 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Th-sicLA สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 3,567 ไร่ หรือร้อยละ 7.48 ของพื้นที่ตำบล

3.3.18 ชุดดินเทพารักษ์ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 35 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Tpr-clB สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 35 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของพื้นที่ตำบล

3.3.19 ชุดดินทุ่งสัมฤทธิ์ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 451 ไร่ หรือร้อยละ 0.95 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Tsr-sicLA สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 451 ไร่ หรือร้อยละ 0.95 ของพื้นที่ตำบล

3.3.20 หน่วยดินเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ และพื้นที่หินพื้นโล่ง มีเนื้อที่ 830ไร่ หรือร้อยละ 1.74 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Wk-sLC-RC สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ มีเนื้อที่ 830ไร่ หรือร้อยละ 1.74 ของพื้นที่ตำบล

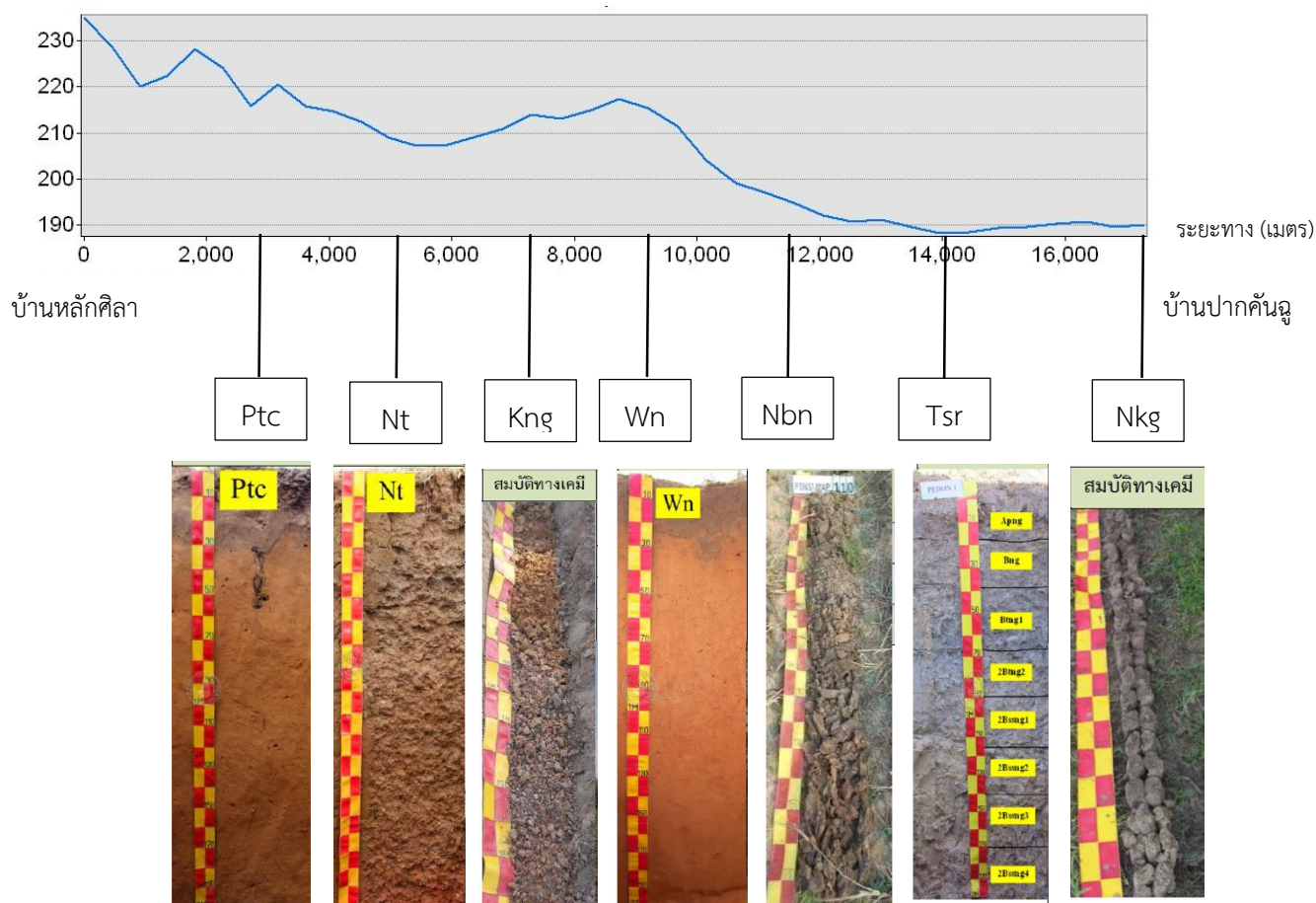

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

3.3.21 ชุดดินวาริน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 4,811 ไร่ หรือร้อยละ 11.88 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Wn-sLB สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 4,811 ไร่ หรือร้อยละ 11.88 ของพื้นที่ตำบล

ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง (เมตร)

รูปที่ 3-3 ภาพตัดขวาง และทรัพยากรดินที่พบในพื้นที่ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-1 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Chp-fsi-silA	ชุดดินชุมพลบุรี ที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,323	2.77
Ct-sic1B	ชุดดินจัตุรัส เนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,052	4.30
Ht-slB	ชุดดินห้วยแถลง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,457	3.05
Kng-slB	ชุดดินคง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,134	2.38
Lah-s1A	ชุดดินละหานทราย เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	138	0.29
Msk-lsB	ชุดดินมหาสารคาม เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,893	3.97
Nbn-s1A	ชุดดินหนองบุญมาก เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	9,545	20.02
Ng-lsB	ชุดดินน้ำพอง เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,747	3.66
Nkg-sic1A	ชุดดินหนองกุง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	663	1.39
Nt-clA	ชุดดินโนนไทย ที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	5,739	12.03
Ptc-hb-slC	ชุดดินปังธงชัย ที่มีความอึดตัวเบสสูง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	4,011	8.41
Ptk-slB	ชุดดินพระทองคำ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,323	2.77
Pu-fl-slB	ชุดดินภูพาน ที่เป็นดินร่วนละเอียด เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1	0.002

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-1 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Si-gm-sLB/b	ชุดดินสีคิ้ว ที่มีจุดปะสีเทา เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีการปนคันทนา มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1	0.002
Si-sLB	ชุดดินสีคิ้ว เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	420	0.88
St-sLA	ชุดดินสีทน เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	968	2.03
Th-sicLA	ชุดดินธวัชบุรี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	3,567	7.48
Tpr-clB	ชุดดินเทพารักษ์ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	35	0.07
Tsr-sicLA	ชุดดินทุ่งสัมฤทธิ์ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	451	0.95
Wk-sLC-RC	หน่วยดินเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียว เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย และพื้นที่หินโผล่ มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	830	1.74
Wn-sLB	ชุดดินวาริน เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	4,811	10.24
zW	พื้นที่น้ำ	5,665	11.88
รวมทั้งสิ้น		47,689	100.00

ที่มา : กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2561)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-2 สมบัติดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยแผนที่	ความลาดชัน	การระบายน้ำ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (CEC)	ความอิ่มตัวเบส (BS)	ความลึก (ซม.)	อินทรียวัตถุ	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P2O5)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (K2O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Chp-fsi-siA	0-2	ปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,323	2.77
Ct-sic1B	2-5	ดี	>20	>75	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	2,052	4.30
Ht-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,457	3.05
Kng-slB	2-5	ปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,134	2.38
Lah-s1A	0-2	ค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	138	0.29
Msk-lsB	2-5	ปานกลาง	<10	>35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,893	3.97
Nbn-slA	0-2	ค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	9,545	20.02
Ng-lsB	2-5	ดี	<10	>35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,747	3.66
Nkg-sic1A	0-2	ค่อนข้างเลว	10-20	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	663	1.39
Nt-clA	0-2	ค่อนข้างเลว	10-20	>35	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	5,739	12.03
Ptc-hb-slC	5-12	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	4,011	8.41
Ptk-slB	2-5	ปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1168	2.45

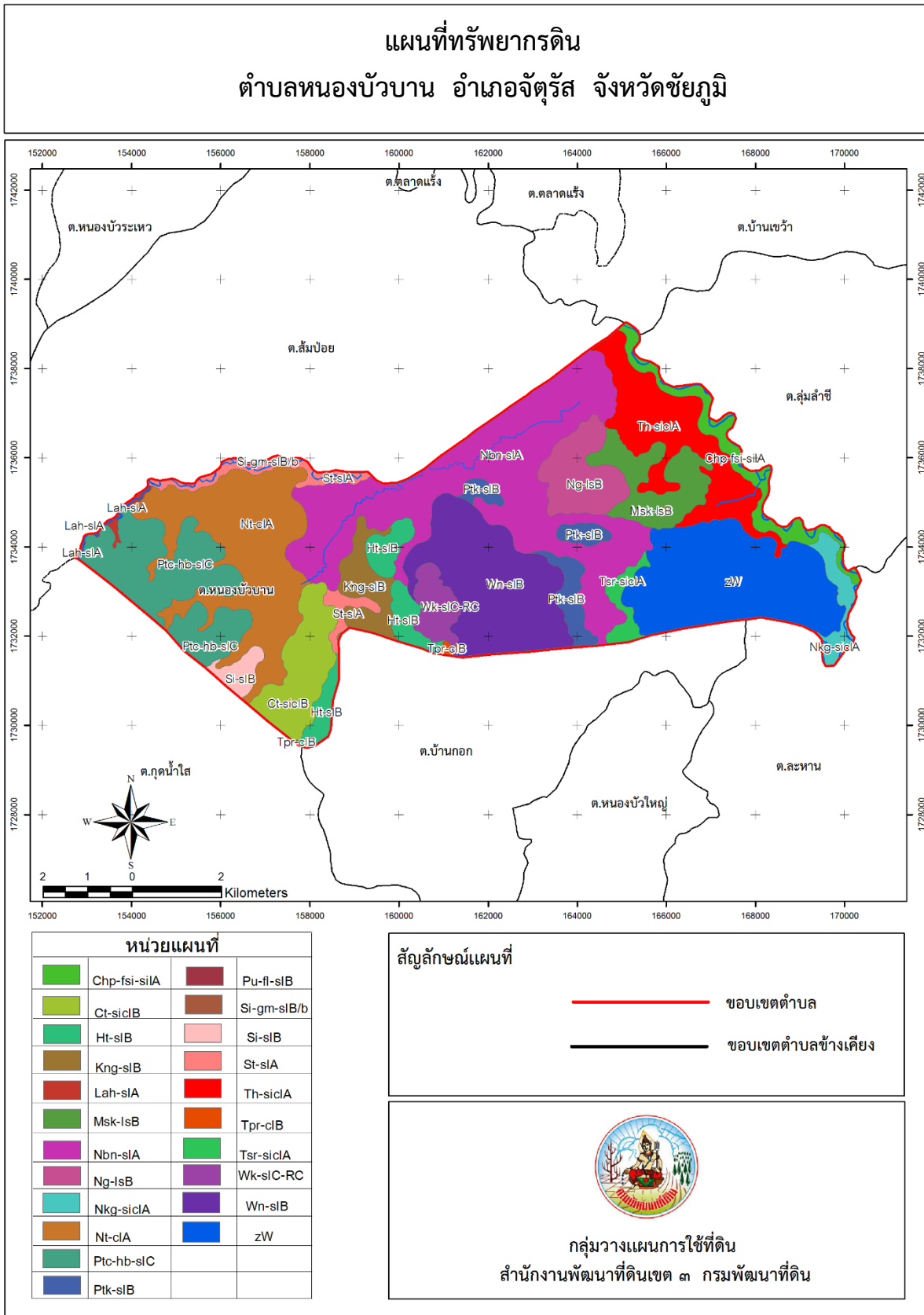
แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-2 สมบัติดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ความลาด ชัน	การระบายน้ำ	ความจุ แลกเปลี่ยน ยอนแคต ไอออน (CEC)	ความ อิ่มตัวเบส (BS)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์ (P2O5)	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์ (K2O)	ความอุดม สมบูรณ์ของ ดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Pu-fl-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1	0.002
Si-gm-slB/b	2-5	ดี	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1	0.002
Si-slB	2-5	ดี	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	420	0.88
St-slA	0-2	ค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	968	2.03
Th-siclA	0-2	ค่อนข้างเลว	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	3,567	7.48
Tpr-clB	2-5	ดี	>20	>35	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	35	0.07
Tsr-siclA	ดี	ระบายน้ำเลว	>20	>35	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	451	0.95
Wk-slC-RC	5-12	ดี	<10	<35	0-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	830	1.74
Wn-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	4,811	10.24
zW	-	-	-	-	-	-	-	ต่ำ	-	5,665	11.88
รวมทั้งสิ้น										47,689	100

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 3-4 แผนที่ทรัพยากรดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- (1) พื้นที่ (Area)
- (2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- (3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- (1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- (2) ความต้องการของชุมชน
- (3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- (4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการคือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- (1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- (2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- (3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- (4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลหนองบัวบาน คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และดินเค็ม
- 2) ขาดแคลนน้ำ
- 3) ออกเอกสารสิทธิ์

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลหนองบัวบาน มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- แก้ไขปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์และดินเค็ม
- แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- ต้องการให้ออกเอกสารสิทธิ์

1) กรณีการแก้ไขปัญหาขาดความอุดมสมบูรณ์และดินเค็ม

เนื่องจากสภาพทรัพยากรที่ดินของตำบลหนองบัวบานส่วนใหญ่เป็นดินทรายที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ประกอบกับเกษตรกรขาดการปรับปรุงบำรุงดิน จึงเป็นสาเหตุให้ดินเสื่อมโทรมและมักพบปัญหาดินเค็ม

สำหรับความอุดมสมบูรณ์ของดิน จากการวิเคราะห์ดินพบว่า ปฏิภานของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการดินและน้ำที่ดี ดังนี้

- ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงดินด้วยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น ดินสามารถอุ้มน้ำได้ดี มีความชื้นอยู่ในดินได้นาน และสามารถกักเก็บความเค็มไม่ให้ขึ้นมา เช่น การไถกลบตอซัง การใช้วัสดุคลุมดิน (ฟาง แกลบ ฯลฯ) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และพืชปุ๋ยสด (ถั่วพราง และปอเทือง) เป็นต้น

- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว เพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรผสมผสาน

ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของเกษตรกรในการปรับปรุงบำรุงดินอย่างจริงจังเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรดินตำบลหนองบัวบานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

2) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลหนองบัวบาน คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 148 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดิน ซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

เกษตรกรบางรายไม่มีพื้นที่ในการขุดบ่อจึงมีความต้องการขุดเจาะน้ำบาดาล จึงให้คำแนะนำให้ผู้ประสงค์จะขุดเจาะน้ำบาดาลประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนนํ้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

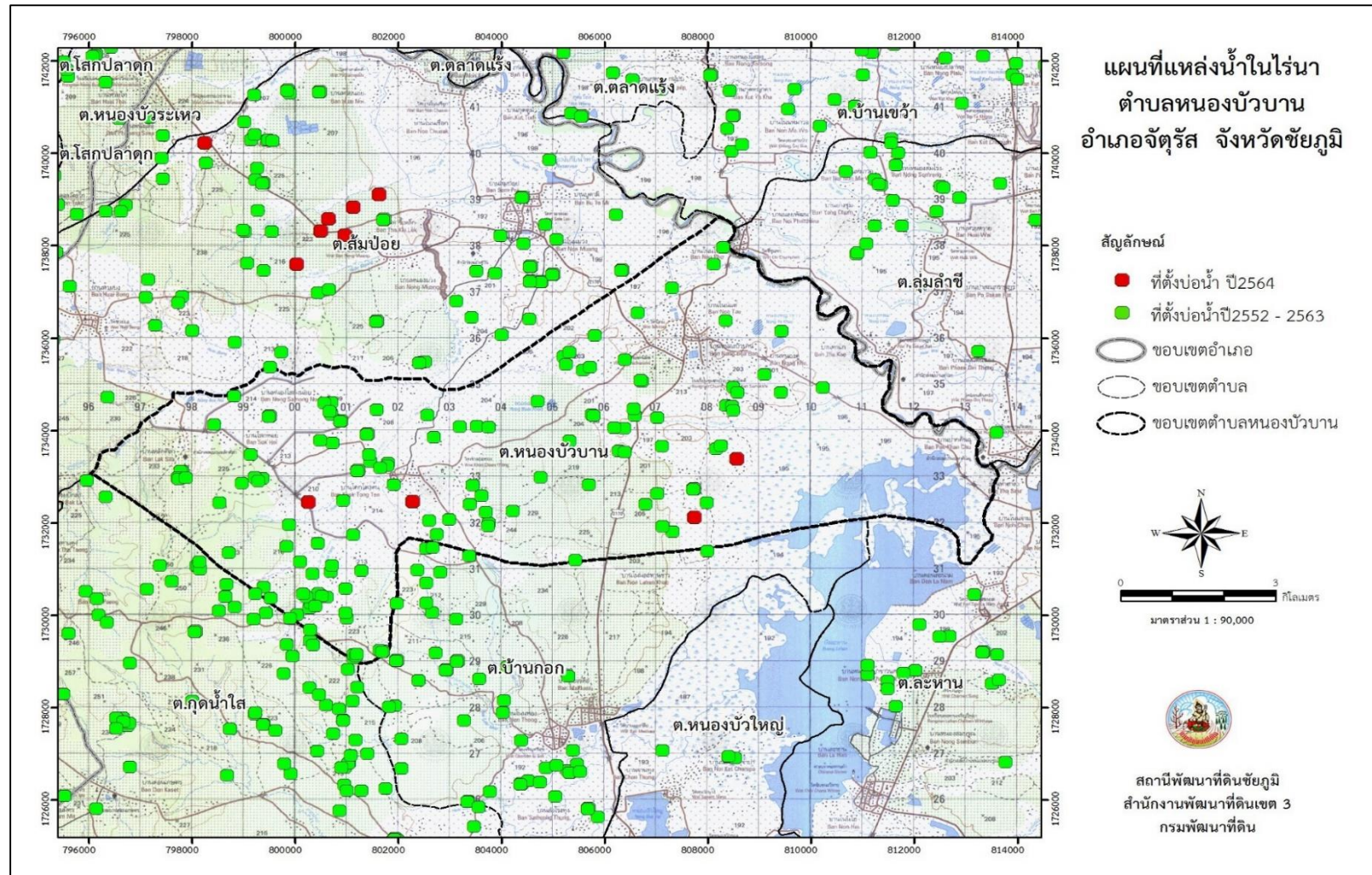
- 2.1) การพัฒนาแหล่งนํ้าขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและนํ้า
 - 2.1.1) โครงการขุดลอกสระประมง-สระหนองคู หมู่ 6
 - 2.1.2) โครงการขุดลอกกุดเรือคำ หมู่ 6
 - 2.1.3) โครงการขุดลอกลำห้วยยาง หมู่ 4
- 2.2) การพัฒนาระบบส่งนํ้า
 - 2.2.1) โครงการก่อสร้างรางระบายนํ้าเสีย หมู่ 8
 - 2.2.2) โครงการวางท่อส่งนํ้า หมู่ 4
 - 2.2.3) โครงการวางท่อส่งนํ้า หมู่ 7
 - 2.2.4) โครงการก่อสร้างรางระบายนํ้า หมู่ 2
 - 2.2.5) โครงการก่อสร้างรางระบายนํ้า หมู่ 7
 - 2.2.6) โครงการก่อสร้างรางระบายนํ้า หมู่ 9
 - 2.2.7) โครงการก่อสร้างรางระบายนํ้า หมู่ 11
- 2.3) การขยายเขตนํ้าประปา
 - 2.3.1) โครงการขยายเขตนํ้าประปา
- 2.4) การขุดสระเก็บนํ้าในไร่นานอกเขตชลประทาน

ตารางที่ 4-1 แหล่งนํ้าในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2549-2550	34
2551	12
2555	9
2556	31
2557	16
2560	4
2561	17
2562	16
2563	5
2564	4
รวม	148

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 4-1 แผนที่แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

3) กรณีต้องการให้ออกเอกสารสิทธิ

เกษตรกรต้องการให้ออกเอกสารสิทธิในพื้นที่ทำกินที่เป็น ภบท.5 ซึ่งเป็นเพียงเอกสารรับรองการเสียภาษีของผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าว เกษตรกรสามารถยื่นคำขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อพิสูจน์สิทธิว่าที่ดินดังกล่าวจะสามารถออกเอกสารสิทธิได้จริงเมื่อรัฐบาลมีประกาศเรียก โดยตรวจสอบได้กับสำนักงานที่ดินในท้องที่ซึ่งที่ดินตั้งอยู่

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และดินเค็ม
- 1.2) น้ำขาดแคลน
- 1.3) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 1.4) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
- 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.4) แก้ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.4) ผลผลิตพืชต่ำ
- 3.5) พื้นที่ทำกินไม่เพียงพอ

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่สิ้นเงินจากตะกอน
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.3) รายได้น้อย
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ดอน

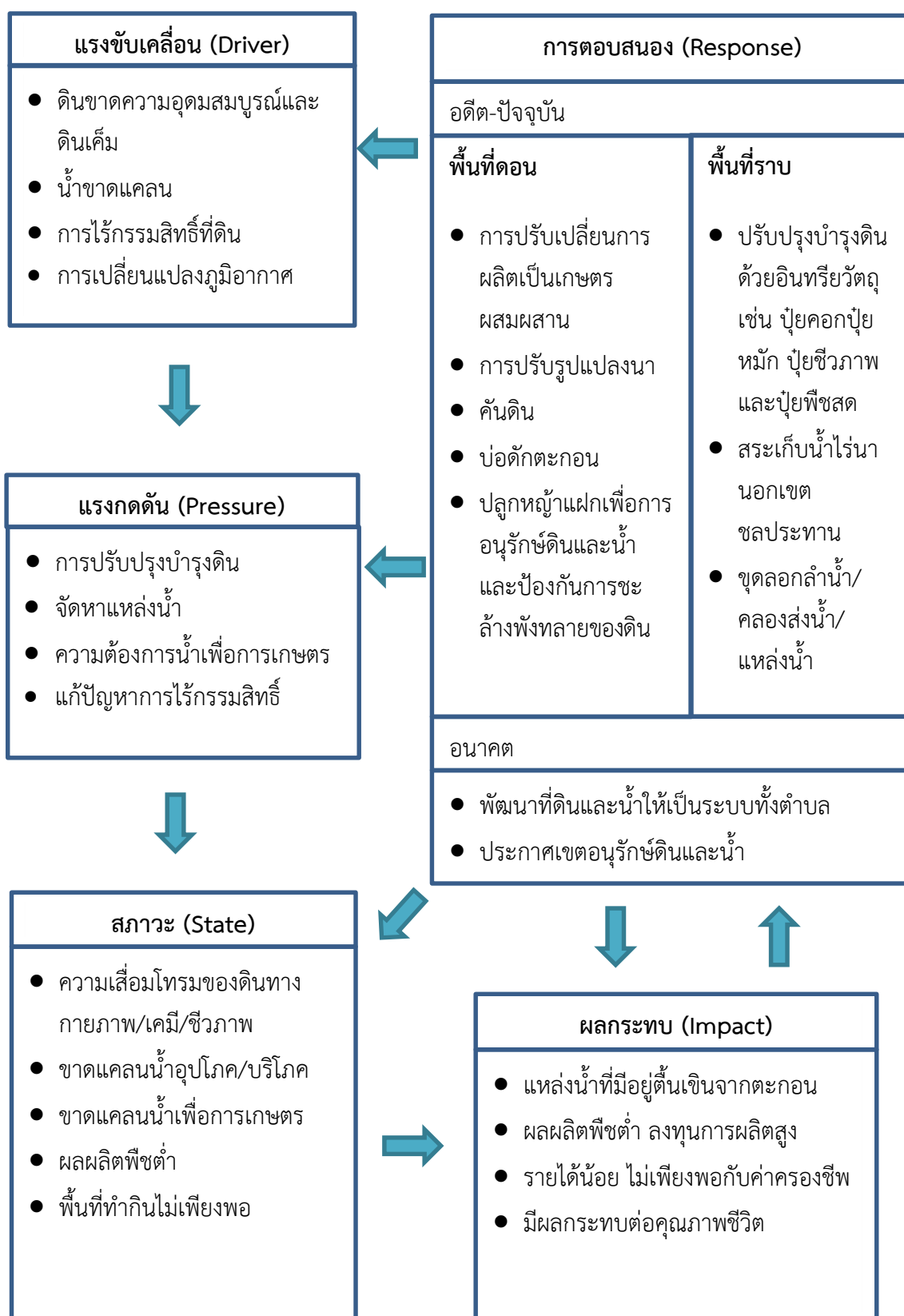
- 5.1) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรผสมผสาน
- 5.2) ปรับรูปแบบนา
- 5.3) คันดิน
- 5.4) ป่อดักตะกอน
- 5.5) ปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

พื้นที่ราบ

- 5.6) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และปุ๋ยพืชสด
- 5.7) สระเก็บน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน
- 5.8) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำให้เป็นระบบทั้งตำบล
 - (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- มีรายละเอียดในรูปที่ 4-2

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบDPSIR ของตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีการเพาะปลูกพืช (รูปที่ 4-3) ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ เกษตรกรปลูกข้าวเหนียวพันธุ์ข้าว กข.6 ส่วนข้าวเจ้าเกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์มะลิ 105 ข้าวเจ้าเหลือง ข้าวปทุมสีโอ ข้าวเหลืองประทิว ข้าว กข.61 และข้าว กข.49 วิธีการปลูกข้าว เกษตรกรจะปลูกทั้งนาดำและนาหว่าน วิธีการปลูกข้าวเกษตรกรจะปลูกทั้งนาดำและนาหว่าน เก็บเกี่ยว ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม ผลผลิตข้าวนาปีเฉลี่ย 400 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 3,100 บาทต่อไร่

2) ข้าวนาปรังจะปลูกช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม เก็บเกี่ยวช่วงเดือนเมษายนถึง พฤษภาคม โดยสูบน้ำจากคลองส่งน้ำระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม แต่จะมีปัญหาการขาดแคลน น้ำผลผลิตบางส่วนจำหน่ายตามโรงสีภายในตำบล ผลผลิตข้าวนาปรังเฉลี่ย 800 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 3,100 บาทต่อไร่

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) อ้อย เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ขอนแก่น 3 ฤดูกาลปลูกจะปลูกช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ช่วงเก็บเกี่ยวจะขึ้นอยู่กับารเปิดรับซื้อผลผลิตของโรงงานน้ำตาล คือประมาณปลาย เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ผลผลิตเฉลี่ย 15,000 กิโลกรัมต่อไร่ วิธีการปลูกและเก็บเกี่ยวเกษตรกร จะจ้างเหมาทั้งแปลงโดยจ้างปลูกไร่ละ 5,000 บาท จ้างเก็บเกี่ยวไร่ละ 10,000 บาท ต้นทุนการผลิต เฉลี่ย 15,967 บาทต่อไร่

2) มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกพันธุ์เกษตรศาสตร์ ระยอง 89 แยกดำ และระยอง CMR89 โดยมีช่วงปลูก 2 ช่วงคือช่วงที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ช่วงที่ 2 เดือนพฤศจิกายนถึง มกราคม ฤดูกาลเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน ผลผลิตที่ได้ส่งขายที่ลานมัน ภายในอำเภอ ผลผลิตเฉลี่ย 3,500 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 2,905 บาทต่อไร่

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ชนิดพืช												
พื้นที่ลุ่ม												
ข้าวนาปี					←————→							
ข้าวนาปรัง												
พื้นที่ดอน												
อ้อย	←————→											
มันสำปะหลัง	←————→											

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพดิน

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยกองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่ามีดิน 20 ชุดดิน 21 หน่วยแผนที่ โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประกอบด้วยพืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลหนองบัวบาน ได้แก่ ข้าว พืชไร่ ไม้ยืนต้น และไม้ผลบางชนิด พืชที่มีอนาคตทั้งด้านคุณภาพและราคาตลาด (Promising crop) ได้แก่ มะม่วง พืชทางเลือกเพิ่มเติมในอนาคต ได้แก่ ทูเรียน มังคุด ลิ้นจี่ และพืชสมุนไพร

5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (บัณฑิต ต้นศิริ และคำรณ ไทรพิก 2542) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Ct-sic1B Ht-slB มีข้อจำกัดด้านความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์แก่พืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช (o)

Wn-slB Chp-fsi-silA Nkg-sic1A Ptk-slB Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-slA Th-sic1A Tpr-clB Tsr-sic1A Kng-slB Lah-slA Msk-lsB Nbn-slA Ng-lsB Nt-clA มีข้อจำกัดด้านความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์แก่พืช (m)

Ptc-hb-slC มีข้อจำกัดด้านความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์แก่พืช(m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน(e)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม(N)

Wk-slC-RC

ข้าวโพด

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ct-sic1B มีข้อจำกัดด้าน ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n) สภาวะหยั่งลึกของราก(r) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์แก่พืช(m)

Ht-s1B มีข้อจำกัดคือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์แก่พืช(m)

Kng-s1B Lah-s1A Msk-lsB Ng-lsB Wn-s1B Chp-fsi-silA Ptk-s1B Pu-fl-s1B Si-gm-s1B/b Si-s1B St-s1A มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์แก่พืช(m)

Ptc-hb-s1C ข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n) มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน(e) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์แก่พืช(m)

Nkg-sic1A Th-sic1A Tpr-clB มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์แก่พืช(m)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Nbn-s1A Nt-clA มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Tsr-sic1A Wk-s1C-RC

มันสำปะหลัง

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ct-sic1B มีข้อจำกัดด้าน ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n) สภาวะหยั่งลึกของราก(r)

Ht-s1B มีข้อจำกัดคือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n)

Kng-s1B Lah-s1A Msk-lsB Ng-lsB Wn-s1B Chp-fsi-silA Ptk-s1B Pu-fl-s1B Si-gm-s1B/b Si-s1B St-s1A มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n)

Ptc-hb-s1C ข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n) มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน(e)

Nkg-sic1A Th-sic1A Tpr-clB มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Tsr-sic1A Nt-clA Nbn-slA Wk-slC-RC

อ้อย

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ct-sic1B มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร (n) สภาวะหยั่งลึกของราก(r)

Ht-slB มีข้อจำกัดคือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Kng-slB Lah-slA Msk-lsB Ng-lsB Wn-slB Chp-fsi-silA Ptk-slB Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-slA Nbn-slA มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Ptc-hb-slC ข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน(e)

Nkg-sic1A Th-sic1A Tpr-clB มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช (o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Nt-clA มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) สภาวะหยั่งลึกของราก(r)

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Tsr-sic1A มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม(N)

Wk-slC-RC

ยางพารา

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ct-sic1B มีข้อจำกัดด้าน ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) สภาวะหยั่งลึกของราก(r)

Ht-slB มีข้อจำกัดคือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Kng-slB Lah-slA Msk-lsB Ng-lsB Wn-slB Chp-fsi-silA Ptk-slB Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-slA มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Ptc-hb-slC ข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน(e)

Nkg-sic1A Th-sic1A Tpr-clB มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช
(o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Nbn-slA Nt-clA Tsr-sic1A มีข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม(N)

Wk-slC-RC

มั่งคุด ทุเรียน

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ng-lsB Lah-slA Ht-slB มีข้อจำกัดคือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการ
ดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Kng-slB Msk-lsB Ptc-hb-slC Nkg-sic1A Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-slA Th-sic1A Wn-
slB Chp-fsi-silA Ptk-slB ข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความเป็น
ประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Tpr-clB Nt-clA Ct-sic1B มีข้อจำกัดด้านสภาวะหยั่งลึกของราก(r)

Nbn-slA Tsr-sic1A ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Wk-slC-RC

ปาล์ม

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ht-slB Kng-slB Lah-slA Ng-lsB Ptc-hb-slC Ptk-slB Pu-fl-slB St-slA Wn-slB Chp-fsi-
silA มีข้อจำกัดคือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Tsr-sic1A Msk-lsB Nbn-slA ข้อจำกัดด้าน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Si-gm-slB/b Si-slB ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Nkg-sic1A Th-sic1A มีข้อจำกัดด้านความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Ct-sic1B Tpr-clB Nt-clA มีข้อจำกัดด้านสภาวะความหยั่งลึกของราก(r)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Wk-slC-RC

ลำไย

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ht-slB Kng-slB Lah-slA Msk-lsB Ng-lsB Wn-slB Chp-fsi-silA Nkg-siclA Ptc-hb-slC
Ptk-slB Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-slA Th-siclA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุ
อาหาร(s) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Tpr-clB Nt-clA Ct-siclB มีข้อจำกัดด้านสภาวะหยั่งลึกของราก(r)

Nbn-slA Tsr-siclA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Wk-slC-RC

ลิ้นจี่

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ht-slB Kng-slB Lah-slA Msk-lsB Ng-lsB Wn-slB Chp-fsi-silA Nkg-siclA Ptc-hb-slC
Ptk-slB Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-slA Th-siclA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุ
อาหาร(s) ความจุในการดั่งดูดธาตุอาหาร(n)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Tpr-clB Nt-clA Ct-siclB มีข้อจำกัดด้านสภาวะหยั่งลึกของราก(r)

Nbn-slA Tsr-siclA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Wk-slC-RC

กล้วย

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S1)

Nkg-siclA Th-siclA

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ng-lsB Ht-slB Kng-slB Lah-slA Msk-lsB Wn-slB Chp-fsi-silA Ptc-hb-slC Ptk-slB Pu-
fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-slA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Nbn-sLA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Tpr-clB Nt-clA Ct-siclB มีข้อจำกัดด้านสภาวะหยั่งลึกของราก(r)

Tsr-sicLA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Wk-sLC-RC

ไผ่

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S1)

Nkg-sicLA Th-sicLA

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ng-lsB Ht-slB Kng-slB Lah-slA Msk-lsB Wn-slB Chp-fsi-silA Ptc-hb-slC Ptk-slB Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-slA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Nbn-sLA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Ct-siclB Tpr-clB มีข้อจำกัดด้านสภาวะความหยั่งลึกของราก(r)

Nt-clA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) มีข้อจำกัดด้านสภาวะความหยั่งลึกของราก(r)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Tsr-sicLA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม(N)

Wk-sLC-RC

สัก

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S1)

Nkg-sicLA Th-sicLA

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ng-lsB Ht-slB Kng-slB Lah-slA Msk-lsB Wn-slB Chp-fsi-silA Ptc-hb-slC Ptk-slB Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-slA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Nbn-sLA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Tpr-clB Nt-clA Ct-siclB มีข้อจำกัดด้านสภาวะหยั่งลึกของราก(r)

Tsr-sicLA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Wk-sLC-RC Tsr-sicLA

หม่อน

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S1)

Nkg-sicLA Th-sicLA

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ng-lsB Ht-slB Kng-slB Lah-sLA Msk-lsB Wn-slB Chp-fsi-silA Ptc-hb-slC Ptk-slB Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB St-sLA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Nbn-sLA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Ct-siclB Tpr-clB มีข้อจำกัดด้านสภาวะความหยั่งลึกของราก(r)

Nt-clA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) มีข้อจำกัดด้านสภาวะความหยั่งลึกของราก(r)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Tpr-clB ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Wk-sLC-RC

ปิง

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ht-slB Ng-lsB Wn-slB Chp-fsi-silA Pu-fl-slB Si-gm-slB/bSi-slB ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดั่งคูธาตุอาหาร(n)

Tpr-clB Ct-siclB มีข้อจำกัดด้านความจุในการดั่งคูธาตุอาหาร(n) มีข้อจำกัดด้านสภาวะความหยั่งลึกของราก(r)

Ptk-slB Kng-slB Lah-slA Msk-lsB ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Ptc-hb-slC ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเสียหายจากการกัดกร่อน(e)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Nbn-slA Nt-clA St-slA Nkg-siclA Th-siclA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Wk-slC-RC Tsr-siclA

ฟ้าทะลายโจร

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Ct-siclB Ht-slB Wn-slB Chp-fsi-silA Pu-fl-slB Si-gm-slB/b Si-slB Ng-lsB Ptc-hb-slC มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Ptk-slB Kng-slB Lah-slA Msk-lsB มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

Tpr-clB มีข้อจำกัดด้านความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) มีข้อจำกัดด้านสภาวะความแห้งลึกของราก(r)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Nbn-slA Nt-clA St-slA Nkg-siclA Th-siclA ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

Wk-slC-RC Tsr-siclA

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมของดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ชุดดิน	ข้าว	ข้าวโพด	มัน สำปะหลัง	อ้อย	ยาง	ปาล์ม	ทุเรียน มังคุด	ลำไย	ลิ้นจี่	กล้วย	ไม้	สัก	หม่อน	ชิง	ฟ้ายะลา โย
Ct-siclB	S3mo	S2nmr	S2nr	S2snr	S2nr	S3r	S3r	S3r	S3r	S3r	S2r	S3r	S2r	S2nr	S2sn
Ht-slB	S3mo	S2snm	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn	S2sn
Kng-slB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2osn	S2son
Lah-slA	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2osn	S2osn
Msk-lsB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2osn	S2osn
Nbn-slA	S3m	S3o	N	S2osn	S3o	S2osn	S3o	S3o	S3o	S2os	S2os	S2os	S2os	S3o	S3o
Ng-lsB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn	S2sn
Nt-clA	S3m	S3o	N	s2osr	S3o	S3r	S3r	S3r	S3r	S3r	S2osr	S3r	S2osr	S3o	S3o
Ptc-hb-slC	s3me	S2osnem	S2osne	S2osne	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sne	S2sn
Ptk-slB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2osn	S2osn
Pu-fl-slB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn	S2sn
Si-gm-slB/b	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2s	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn	S2sn
Si-slB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2s	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn	S2sn
St-slA	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S3o	S3o
Th-siclA	S3m	S2onm	S2on	S2son	S2on	S2n	S2osn	S2sn	S2sn	S1	s1	s1	s1	S3o	S3o
Tpr-clB	S3m	S2onm	S2on	S2son	S2on	S3r	S3r	S3r	S3r	S3r	S2r	S3r	S2r	S2nr	S2nr
Tsr-siclA	S3m	N	N	S3o	S3o	S2osn	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o	N	S3o	N	N
Wk-slC-RC	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Wn-slB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn	S2sn
Chp-fsi-slA	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn	S2sn
Nkg-siclA	S3m	S2onm	S2on	S2son	S2on	S2n	S2osn	S2sn	S2sn	S1	S1	S1	S1	S3o	S3o

หมายเหตุ : ชั้นความเหมาะสม S1 = ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง
o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช
r = สภาพแวดล้อมของราก

S2 = ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง
s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร
e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

S3 = ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย
n = ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร
m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

N = ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม
t = อุณหภูมิ

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”¹⁾ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก”

6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิได้กำหนดไว้ตามกรอบของนโยบายแห่งรัฐ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 :รัฐ) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
4	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อหลัการพัฒนา อย่างยั่งยืน
5	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560- 2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
6	ยุทธศาสตร์ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาที่ดินเพื่อการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้หลักพอเพียงประยุกต์กับการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับการแปรรูปข้าวหอมมะลิ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การยกระดับการแปรรูปข้าวเหนียว ยุทธศาสตร์ที่ 6 การขับเคลื่อนขีดความสามารถเพื่อเพิ่มผลิตภาพ การเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีศักยภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 7 การยกระดับการผลิตอ้อย ยุทธศาสตร์ที่ 8 การยกระดับการผลิตมันสำปะหลัง ยุทธศาสตร์ที่ 9 การแปรรูปยางพารา ยุทธศาสตร์ที่ 10 การผลิตโคเนื้อ ยุทธศาสตร์ที่ 11 การผลิตโคนม และผลิตภัณฑ์นม ยุทธศาสตร์ที่ 12 การส่งเสริมสมรรถนะและเสริมสร้างศักยภาพของ เกษตรกร และกลุ่มสถาบันการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 13 การใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการแปรรูปและการตลาดเพื่อ สร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์
7	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการค้า การบริการ การลงทุนและการ พัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
8	แผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการ สินค้าและบริการ สร้างมูลค่าเพิ่ม อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน
9	แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 7 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่ว ร่วมและยั่งยืน

6.3 แผนการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตแหล่งน้ำ เขตชุมชน และเขตพื้นที่เฉพาะ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1)

6.3.1 เขตพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ในเขตนี้เป็นเขตพื้นที่คงสภาพป่าไม้นอกเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี (หน่วยแผนที่ 14) มีเนื้อที่ประมาณ 928 ไร่ หรือร้อยละ 2.15 ของเนื้อที่ตำบล สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันเป็นป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู แต่อยู่นอกเขตป่าตามกฎหมาย ส่วนใหญ่อยู่ใกล้แหล่งชุมชนมีขนาดเล็กเป็นที่สาธารณประโยชน์ ควรรักษาไว้ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือจัดทำเป็นป่าชุมชน

ข้อเสนอแนะ ปกป้องและรักษาสภาพป่าไม้ให้คงความสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อไม่มีการใช้ประโยชน์จากไม้ และของป่าร่วมกันอย่างพอเพียงและยั่งยืน

6.3.2 เขตเกษตรกรรม มีเนื้อที่ประมาณ 32,397 ไร่ หรือร้อยละ 75.13 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรม เขตนี้กำหนดขึ้นเพื่อการพัฒนาทางด้านการเกษตรเป็นหลัก เป็นเขตเศรษฐกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ในตำบล พื้นที่ในเขตมีทั้งบริเวณที่มีศักยภาพการผลิตสูงเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขัน และพื้นที่ที่มีศักยภาพการผลิตต่ำเหมาะสมน้อยทางการเกษตร เกษตรกรทำการเพาะปลูกเพื่อการดำรงชีพในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.2.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (22) มีเนื้อที่ประมาณ 28,426 ไร่ หรือร้อยละ 65.92 ของเนื้อที่ตำบล เขตนี้เพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน ดินมีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการเพาะปลูก พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับ ปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น และไม้ผล และปลูกข้าวเพื่อการบริโภค

เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม (หน่วยแผนที่ 22101) มีเนื้อที่ 15,139 ไร่ หรือร้อยละ 35.11 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ในการทำเกษตรกรรมของตำบลหนองบัวบาน ดินในเขตการใช้ที่ดินนี้เป็นชุดดินหนองบุญมาก (Nbn) ชุดดินหนองกุง (Nkg) ชุดดินโนนไทย (Nt) และชุดดินธวัชบุรี (Th) ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายถึงร่วนเหนียวปนทรายแป้ง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำถึงปานกลาง ปฏิภานของดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย ชั้นความเหมาะสมของที่ดินในการปลูกข้าว มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) โดยมี ข้อจำกัดด้านปริมาณธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน ซึ่งมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของข้าว ด้านปริมาณธาตุอาหารที่ดินสามารถดูดยึดและการปลดปล่อยธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ซึ่งจะมีผลทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตของพืช และด้านค่าปฏิภานของดินจะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ผลผลิตต่ำเนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ส่งผลให้ข้าวเจริญเติบโตได้ไม่สมบูรณ์และให้ผลผลิตต่ำ
2. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน ที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุคูปูน

2. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้

- ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ถั่วพรี้า, ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

เขตทำนาพื้นที่ดอน (หน่วยแผนที่ 22102) มีเนื้อที่ 3,106 ไร่ หรือร้อยละ 7.20 ของเนื้อที่ตำบล

ดินในเขตการใช้ที่ดินนี้เป็นดินคล้ายชุดดินชุมพลบุรี (Chp-fsi) ชุดดินจัตุรัส (Ct) ชุดดินห้วยแกลง (Ht) ชุดดินคง (Kng) ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย (Ptc-hb) ชุดดินพระทองคำ (Ptk) ชุดดินสีคิ้ว (Si) ชุดดินเทพารักษ์ (Tpr) และชุดดินวาริน (Wn) ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำ ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย สำหรับการปลูกข้าว มีข้อจำกัด ด้านปริมาณธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน ซึ่งมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของข้าว ด้านปริมาณธาตุอาหารที่ดินสามารถดูดยึดและการปลดปล่อย

ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ซึ่งจะมีผลทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตของพืช และด้านค่าปฏิกริยาของดินจะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ปัญหาเนื้อดินมีความสามารถในการกักเก็บน้ำต่ำ พื้นที่มีการตัดแปลงพื้นที่ทำนา ทำให้เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในระยะฝนทิ้งช่วง
2. ผลผลิตต่ำเนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ส่งผลให้ข้าวเจริญเติบโตได้ไม่สมบูรณ์และให้ผลผลิตต่ำ
3. ปัญหาด้านทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน ที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. แนวทางการจัดการเพื่อแก้ปัญหาเนื้อดินมีความสามารถในการกักเก็บน้ำต่ำ ได้แก่ จัดทำคันดินกักเก็บน้ำและปรับพื้นที่ ซึ่งมีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถ สนับสนุน ได้แก่ โครงการงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน โดยมีกิจกรรมย่อยที่เกี่ยวข้อง คือ งานปรับปรุงแปลงนา ลักษณะที่ 1 งานขุดลอกแหล่งน้ำ งานทำทางลำเลียงในไร่นา และการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของคันดิน
2. การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลน ได้แก่ การจัดทำแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร
3. ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตจากการทำนาเป็นพืชชนิดอื่นที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ หรือส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานโดยรัฐสนับสนุนแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา รวมทั้งปัจจัยการผลิตอื่น ในรายที่เกษตรกรสมัครใจปรับเปลี่ยน
4. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุปุ๋ย
5. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้
 - ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี
 - ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรม

ปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

เขตปลูกพืชไร่ (หน่วยแผนที่ 222) มีเนื้อที่ 8,719 ไร่ หรือร้อยละ 20.22 ของเนื้อที่ตำบลดินในเขตการใช้ที่ดินนี้เป็นดินคล้ายชุดดินชุมพลบุรี (Chp-fsi) ชุดดินจัตุรัส (Ct) ชุดดินห้วยแถลง (Ht) ชุดดินคง (Kng) ชุดดินโนนไทย (Nt) ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย (Ptc-hb) ชุดดินพระทองคำ (Ptk) ดินคล้ายชุดดินภูพาน (Pu-fl) ชุดดินสีคิ้ว (Si) ชุดดินเทพารักษ์ (Tpr) และชุดดินวาริน (Wn) ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำ ปฏิกริยาของดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อยสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ดินมีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกพืชไร่ เพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน การใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำคัญ ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

(1) ควรส่งเสริมปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ในอัตราส่วนที่เหมาะสม

(2) ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ สนับสนุน/ให้ความรู้เรื่อง ชนิดพืชทางเลือก โดยนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนมาปรับใช้

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน ที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดิน ได้แก่

- 1) สนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- 2) สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 3) ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก

เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/เกษตรผสมผสาน (หน่วยแผนที่ 223) มีเนื้อที่ 1,270 ไร่ หรือร้อยละ 2.95 ของเนื้อที่ตำบล ดินในเขตการใช้ที่ดินนี้เป็นดินคล้ายชุดดินชุมพลบุรี (Chp-fsi) ชุดดินจัตุรัส (Ct) ชุดดินห้วยแถลง (Ht) ชุดดินคง (Kng) ชุดดินละหานทราย (Lah) ชุดดินหนองบุญมาก (Nbn) ชุดดินโนนไทย (Nt) ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย (Ptc-hb) ชุดดินพระทองคำ (Ptk) และชุดดินวาริน (Wn) ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำ ปฏิกริยาของดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อยสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ดินมีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกพืชไร่ เพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน การใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำคัญ ได้แก่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ดินร่วนปนทรายถึงดินทรายปนดินร่วน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกไม้ยืนต้น การใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นกระถิน ก่อวย มะม่วง ลำไย ไม้ผลผสม งามพารา ยูคาลิปตัส สัก

เขตปศุสัตว์ (หน่วยแผนที่ 228) มีเนื้อที่ 66 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ตำบล

เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (หน่วยแผนที่ 229) มีเนื้อที่ 126 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของเนื้อที่ตำบล

6.3.2.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ (23) มีเนื้อที่ประมาณ 3,971 ไร่ หรือร้อยละ 9.21 ของเนื้อที่ตำบล เขตนี้เพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน ดินมีความเหมาะสมน้อยสำหรับการเพาะปลูก

เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม (หน่วยแผนที่ 23101) มีเนื้อที่ 706 ไร่ หรือร้อยละ 1.64 ของเนื้อที่ตำบล ดินในเขตการใช้ที่ดินเป็นดินเป็นชุดดินสีชน (St) และชุดดินทุ่งสัมฤทธิ์ (Tsr) ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายและเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำ เป็นดินเค็มและพบคราบเกลือบนผิวดิน ชั้นความเหมาะสมของที่ดินในการปลูกข้าว มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) โดยมี ข้อจำกัดด้านเนื้อดินที่เป็นดินร่วนปนทราย ความเค็มของดิน ปริมาณธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน ซึ่งมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของข้าว ด้านปริมาณธาตุอาหารที่ดินสามารถดูดซับและการปลดปล่อยธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ซึ่งจะมีผลทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตของ

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ผลผลิตต่ำเนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน และเป็นพื้นที่ดินเค็มส่งผลให้ข้าวเจริญเติบโตได้ไม่สมบูรณ์และให้ผลผลิตต่ำ
2. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน ที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่.

1. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (สับรอกัน, ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงโครงการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มน้อยถึงปานกลาง

2. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้

- ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร

การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ใส่อัฟริกัน, ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

เขตทำนาพื้นที่ดอน (หน่วยแผนที่ 23102) มีเนื้อที่ 537 ไร่ หรือร้อยละ 1.24 ของเนื้อที่ตำบล เป็นการปลูกข้าวเพื่อบริโภคยังชีพ

ดินในเขตการใช้ที่ดินนี้เป็นชุดดินละหานทราย (Lah) ที่พบบนที่สูง ชุดดินน้ำพอง และหน่วยดินเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียวและที่ดินหินพื้นโคล (WK-RC) ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ดินทรายปนดินร่วน และเป็นดินตื้น การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำ ปฏิภานของดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย สำหรับการปลูกข้าว มีข้อจำกัด ด้านปริมาณธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ผลผลิตต่ำเนื่องจากพื้นที่ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว สาเหตุจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
2. ปัญหาเนื้อดินมีความสามารถในการกักเก็บน้ำต่ำ พื้นที่ที่มีการตัดแปลงพื้นที่ทำนา ทำให้เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในระยะฝนทิ้งช่วง
3. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน ที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุปุ๋ย
2. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้
 - ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บ

ตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

เขตปลูกพืชไร่ (หน่วยแผนที่ 232) มีเนื้อที่ 2,575 ไร่ หรือร้อยละ 5.97 ของเนื้อที่ตำบล

เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล (หน่วยแผนที่ 233) มีเนื้อที่ 153 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ผลผลิตต่ำ สาเหตุจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน

2. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน ที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุปุ๋ย

2. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้

- ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อดูธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรม

ปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

6.3.3 เขตชุมชน ในพื้นที่ตำบลหนองบัวบานจำแนกเป็น เขตชุมชนชนบท (หน่วยแผนที่ 32) มีเนื้อที่ประมาณ 1,614 ไร่ หรือร้อยละ 3.74 ของเนื้อที่ตำบล ซึ่งมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นหมู่บ้าน สถานที่ราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเส้นทางคมนาคม ซึ่งชุมชนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสวนผสมปะปนอยู่กับที่อยู่อาศัยหรือหมู่บ้าน ไม้ผลผสมและพืชสวนผสมอื่นๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ดีขึ้นและกระจายอย่างทั่วถึง พื้นที่ที่เป็นไม้ผลผสมในหมู่บ้านควรพัฒนากระบวนการผลิตไม้ผลและพืชผัก โดยส่งเสริมการผลิตพืชปลอดสารพิษ เพิ่มศักยภาพการผลิตโดยปรับปรุงโครงสร้างของดิน ด้วยการปลูกพืชตระกูลถั่วในพื้นที่ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี ตลอดจนการพัฒนาบ่อน้ำในไร่นาสนับสนุนการปลูกไม้ผล ปลูกพืชสวนผสม และพืชผัก ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ไร่นาสวนผสม เพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย

6.3.4 เขตแหล่งน้ำ ในพื้นที่ตำบลหนองบัวบานแหล่งน้ำต่างๆ อยู่ทั้งในพื้นที่นอกพื้นที่เขตป่าไม้ ตามกฎหมาย มีเนื้อที่ประมาณ 3,546 ไร่ หรือร้อยละ 8.22 ของเนื้อที่ตำบล เป็นแหล่งน้ำทั้งตามธรรมชาติและแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

ปัญหาในพื้นที่เขตนี้ ได้แก่ แหล่งน้ำเหล่านี้ตื้นเขิน ที่เกิดจากตะกอนดินไหลลงแหล่งน้ำ ทำให้ปริมาณการเก็บกักน้ำลดลง ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงในระยะฝนทิ้งช่วงและในฤดูแล้งทั้งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคและน้ำสำหรับการทำการเกษตร

แนวทางการใช้ที่ดิน ดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่จัดสร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขิน และถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลองไม่ทิ้งขยะ หรือน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้มีจำนวนมากพอและการกระจายมากขึ้น เพื่อช่วยในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน ที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. พัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
2. รณรงค์และส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

6.3.5 เขตพื้นที่เฉพาะ ในพื้นที่ตำบลหายโศกจำแนกเป็น เขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม (หน่วยแผนที่ 65) มีเนื้อที่ประมาณ 4,641 ไร่ หรือร้อยละ 10.76 ของเนื้อที่ตำบล สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน ได้แก่ พื้นที่ลุ่ม อยู่บริเวณพื้นที่ลำสะเทต พุ่งหญ้าธรรมชาติ พุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ป่าละเมาะ

การจัดการที่ดินในอนาคต บริเวณพื้นที่ซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องของ กรมมีการตรวจสอบ ป้องกันและดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกยึดครองพื้นที่ในเขตนี้ เพราะเป็นที่สาธารณประโยชน์ และสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสำหรับการนำที่ดินมาใช้ด้านเกษตรกรรม ควรคงสภาพไว้เพื่อการรักษาสมดุลทางนิเวศต่อไป

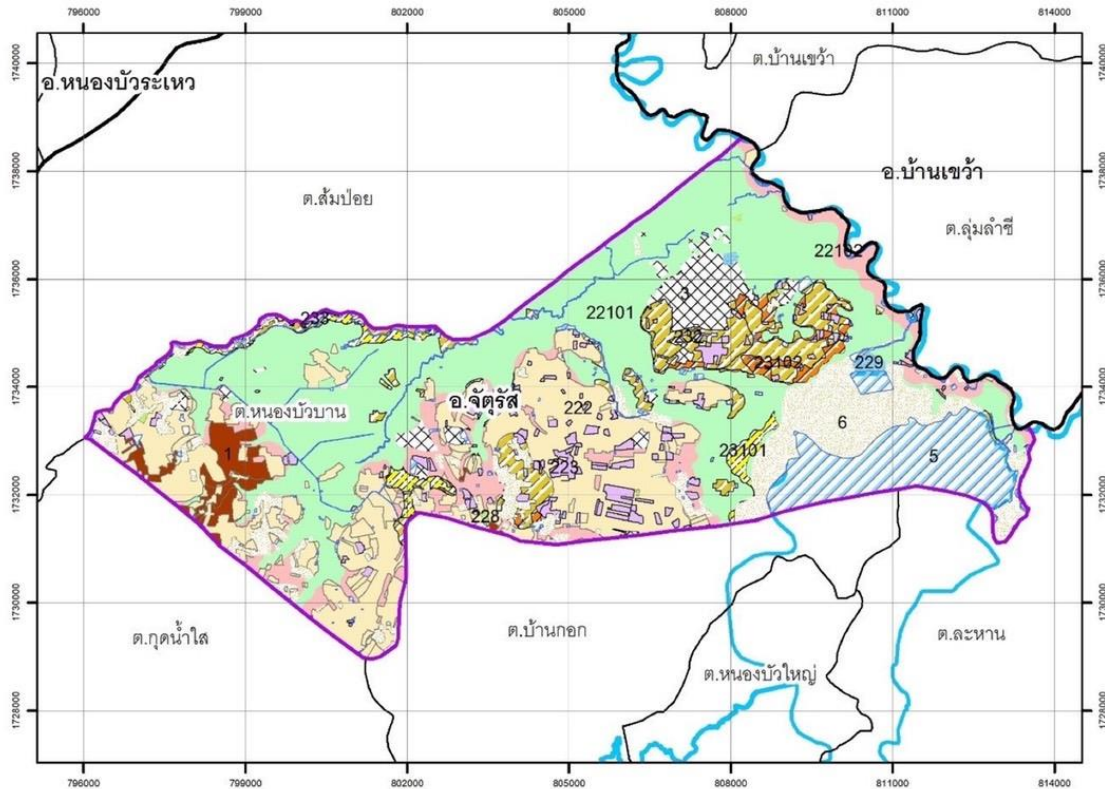

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

เขตการใช้ที่ดิน		เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
1.เขตพื้นที่ป่าไม้		928	2.15
14 เขตคงสภาพป่านอกเขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี		928	2.15
2.เขตเกษตรกรรม		32,397	75.13
22 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง		28,426	65.92
22101	เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	15,139	35.11
22102	เขตทำนาพื้นที่ดอน	3,106	7.20
222	เขตปลูกพืชไร่	8,719	20.22
223	เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/เกษตรผสมผสาน	1,270	2.95
228	เขตปศุสัตว์	66	0.15
229	เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	126	0.29
23 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ		3,971	9.21
23101	เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	706	1.64
23102	เขตทำนาพื้นที่ดอน	537	1.24
232	เขตปลูกพืชไร่	2,575	5.97
233	เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล	153	0.36
3.เขตชุมชน		1,614	3.74
32 เขตชุมชนชนบท		1,614	3.74
5.เขตแหล่งน้ำ		3,546	8.22
52 เขตแหล่งน้ำนอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย		3,546	8.22
6.เขตพื้นที่เฉพาะ		4,641	10.76
65 เขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาลิ่งแวดล้อม		4,641	10.76
รวม		43,125	100.00

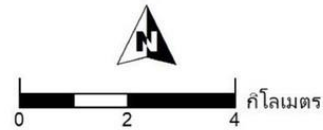
แผนที่เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1.เขตพื้นที่ป่าไม้	928	2.15
14 เขตคงสภาพป่าอนุรักษ์เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติ	928	2.15
2.เขตเกษตรกรรม	32,397	75.13
22 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง	28,426	65.92
22101 เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	15,139	35.11
22102 เขตทำนาพื้นที่ดอน	3,106	7.20
222 เขตปลูกพืชไร่	8,719	20.22
223 เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/เกษตรผสมผสาน	1,270	2.95
228 เขตปศุสัตว์	66	0.15
229 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	126	0.29
23 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	3,971	9.21
23101 เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	706	1.64
เขตทำนาพื้นที่ดอน	537	1.24
เขตปลูกพืชไร่	2,575	5.97
233 เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล	153	0.36
3.เขตชุมชน	1,614	3.74
32 เขตชุมชนชนบท	1,614	3.74
5.เขตแหล่งน้ำ	3,546	8.22
52 เขตแหล่งน้ำนอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย	3,546	8.22
6.เขตพื้นที่เฉพาะ	4,641	10.76
65 เขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม	4,641	10.76
รวม	43,125	100.00

สัญลักษณ์แผนที่

- ทางน้ำ
- เขตตำบลหนองบัวบาน
- เขตตำบล
- เขตอำเภอ

ศูนย์วางแผนการใช้ที่ดิน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
กรมที่ดิน

รูปที่ 6-1 แผนที่เขตการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

6.4 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

หลังการวางแผนการใช้ที่ดินจะต้องจัดทำระบบการปลูกพืชขึ้นใหม่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมอย่างไร แสดงการเปรียบเทียบเป็นดัง ตารางที่ 6-3

เดือน ระบบเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
นาดอน (ข้าว)	พืชปุ๋ยสด					หอมมะลิ 105,เหนียว						
พืชไร่	มันสำปะหลัง, อ้อย,ข้าวโพด,สับปะรด											
	ปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง											
ไม้ผล,ไม้ยืน	ยูคาลิปตัส,ยางพารา,ไผ่,มะม่วง,ลำไย, ไม้ผลผสม											

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ตารางที่ 6-3 ตัวอย่างการเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	ระบบการปลูกพืชปัจจุบัน	ระบบการปลูกพืชหลังมีแผนการใช้ที่ดิน
เขตทำนาพื้นที่ดอน 22102,23102	นาปี	นาปี/ปอเทือง/เกษตรผสมผสาน
เขตปลูกพืชไร่ 222,232	มันสำปะหลัง, อ้อย,ข้าวโพด, สับปะรด	มันสำปะหลัง, อ้อย,ข้าวโพด,สับปะรด / ปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง
เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล 223,233	ยางพารา ยูคาลิปตัส สัก เหมือน ไผ่, ลิ้นจี่ มะม่วง น้อยหน่า กัลยัม มะขาม ลำไย ฝรั่ง ขนุน	ยางพารา ยูคาลิปตัส สัก เหมือน ไผ่, ลิ้นจี่ มะม่วง น้อยหน่า กัลยัม มะขาม ลำไย ฝรั่ง ขนุน / ปลูกพืชปุ๋ยสดแซม ในแปลง /เกษตรผสมผสาน

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ แล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการใน งบประมาณ 2565

7.1.2 นำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบานไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หนองบัวบาน เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ใน แผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายการมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการในตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

7.2.1 การบริหารจัดการน้ำ

7.2.2 การปรับปรุงดิน

7.2.3 การฟื้นฟูป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

7.2.4 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

(ตารางที่ 7-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตเกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 19,488 ไร่ 1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 11,294 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/เกษตรผสมผสาน เนื้อที่ 1,423 ไร่ 1.4 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 66 ไร่ 2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 3,672 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ 1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	284,200
	2. การปรับปรุงดิน 2.1 ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตในพื้นที่ดินกรด 2.2 จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ 2.3 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 2.4 ผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 2.5 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน 2.6 การทำปุ๋ยหมัก พด. 2.7 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	1,500 34,000 500 24,500 1,500 17,000 9,800
	3. การฟื้นฟูป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1 ผลิตหญ้าแฝกเพื่อแจกจ่าย	36,000
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 4.1 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map	
	5. การพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย 5.1 อบรมหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน 5.2 อบรมหมอดินอาสาประจำตำบล	4,200 2,000
	6. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน 6.1 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	4,000

หมายเหตุ : งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
<p>1. เขตเกษตรกรรม</p> <p>1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 19,488 ไร่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. คัดเลือกชนิดพืชปลูกหลังนาและหามาตรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยภูมิ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ/กรมส่งเสริมการเกษตร) 2. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องวิธีการเพิ่มผลผลิตข้าว (กรมวิชาการเกษตร/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว) 3. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องข้าวอินทรีย์ และการป้องกันกำจัดโรค/แมลง พืชเศรษฐกิจหลัก (กรมวิชาการเกษตร/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว) 4. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล/อบจ.ชัยภูมิ)
<p>1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 11,294 ไร่</p> <p>1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/เกษตรผสมผสาน เนื้อที่ 1,423 ไร่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. คัดเลือกชนิดพืชปลูกและหามาตรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยภูมิ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ/กรมส่งเสริมการเกษตร) 2. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องวิธีการเพิ่มผลผลิตเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ อ้อย และมันสำปะหลัง (กรมวิชาการเกษตร/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว) 3. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และการป้องกันกำจัดโรค/แมลง พืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ อ้อย และมันสำปะหลัง (กรมวิชาการเกษตร/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว) 4. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล/อบจ.ชัยภูมิ)
<p>1.4 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 66 ไร่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยด้านสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์ชัยภูมิ)
<p>2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 3,672 ไร่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานชัยภูมิ) 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (สำนักงานประมงจังหวัดชัยภูมิ)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ แผน 5 ปี (ปี 2565-2569)
หน่วยงาน : สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569	
เขตเกษตรกรรม	1. การบริหารจัดการน้ำ													
	1.1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	14	6	10	10	10	50	284,200	121,800	203,000	203,000	203,000	812,000
	2. การปรับปรุงบำรุงดิน													
	2.1 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	100	100	100	100	100	500	1500	1500	1500	1500	1500	6,000
	2.2 จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	20	20	20	20	20	100	34,000	34,000	34,000	34,000	34,000	136,000
	2.3 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	500	500	500	500	500	2,000
	2.4 ผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	1	1	1	1	1	5	24,500	24,500	24,500	24,500	24,500	98,000
	2.5 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	6,000
	2.6 การทำปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	5	5	5	5	5	25	17,000	17,000	17,000	17,000	17,000	68,000
	2.7 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	กลุ่ม	2	2	2	2	2	10	9,800	9,800	9,800	9,800	9,800	39,200
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน													
	3.1 ผลิตหญ้าแฝกเพื่อแจกจ่าย	กล้า	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	36,000	36,000	36,000	36,000	36,000	144,000
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ													
4.1 การจัดทำอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	-	300	300	300	300	1,200	-	450,000	450,000	450,000	450,000	1,350,000	
5. การพัฒนาหมอดินอาสา														
5.1 อบรมหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน	ราย	12	12	12	12	12	60	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	21,000	
5.2 อบรมหมอดินอาสาประจำตำบล	ราย	1	1	1	1	1	5	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	
6. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน														
6.1 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	แห่ง	1	1	1	1	1	5	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	20,000	
รวม									41,200	706,800	788,000	788,000	788,000	3,490,000

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาที่ดิน. 2548. รายงานการจัดการทรัพยากรดิน เพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจหลักตามกลุ่มชุดดิน. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2548. รายงานการจัดการทรัพยากรดิน เพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจหลักตามกลุ่มชุดดิน เล่มที่ 1 ดินบนพื้นที่ราบต่ำและเล่มที่ 2 ดินบนพื้นที่ดอน. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมพัฒนาที่ดิน. การผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่ง พด.1 และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำโดยใช้สารเร่ง พด.2. เอกสารคำแนะนำครั้งที่ 1/2548. (เอกสารแผ่นพับ) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2561. สถิติภูมิอากาศจังหวัดชัยภูมิ. กระทรวงคมนาคม
- กองวางแผนการใช้ที่ดิน. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักทะเบียนอำเภอจตุรัส กรมการปกครอง. 2562. ข้อมูลประชากรตำบลหนองบัวบาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ กระทรวงมหาดไทย
- ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 2 สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2549. แผนที่สภาพการใช้ที่ดินจังหวัดชัยภูมิ. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ส่วนสำรวจจำแนกดินที่ 3 สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2549. แผนที่ชุดดินจังหวัดชัยภูมิ. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2548. ลักษณะและสมบัติของชุดดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 67 หน้า.
- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2550. ปัญหาทรัพยากรดิน จังหวัดชัยภูมิ. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 30 หน้า.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ. แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายชาติชาย ประสารวัน	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
นายเสาวนีย์ ประจันศรี	รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน
นายสิทธิชัย โคตรมา	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
นางสาวสยาม ไชยทิพย์	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

ผู้ดำเนินการ

นางอัญชุลี อัฐทอง	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นางสาววาสนา ริมกระโทก	นักวิชาการเกษตร
นายวิบูลย์ ภัคดีโชติ	นักวิชาการเกษตร
นางสาวกรรณิกา มีสถาน	เจ้าหน้าที่แผนที่และภาพถ่าย

ภาคผนวก

แนวทางการจัดการดินมีปัญหา

ตารางผนวกที่ 1: แนวทางการจัดการดินทราย สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ จังหวัดชัยภูมิ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
<p>ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง</p> <p>1. พันธุ์ไวต่อช่วงแสงปลูกได้เฉพาะฤดูนาปี ได้แก่ น้ำสะกวย 19, หางยี 71, เหนียวอุบล 1, เหนียวอุบล 2, ขาวดอกมะลิ 105, เหนียวสันป่าดอง, ชุมแพ 60, ขาวปากหม้อ 148, ขาวตาแห้ง 17, กข6, กข8 และกข15</p> <p>2. พันธุ์ไม่วัยต่อช่วงแสงปลูกได้ทั้งฤดูนาปีและนาปรัง ได้แก่ กข1, กข2, กข3, กข4, กข5, กข7, กข9, กข10, กข11, กข21, กข23, สุพรรณบุรี 60, พิชญ โลก 2, พิชญ โลก 60-2, ข้าวหอมคลองหลวง 1, ปทุมธานี1, สุรินทร์ และเหนียวสกลนคร</p> <p>3. พันธุ์ข้าวที่ทนเค็ม ได้แก่ ขาวดอกมะลิ 105, ขาวตาแห้ง 17, คำผาย 41, เก้ารวง 88, ขาวปากหม้อ 148, กข1, กข6, กข7, กข8 และกข15</p>	<p>- สภาพพื้นที่นาบางแห่ง มีความลาดเทเล็กน้อย น้ำขังในกระตงนาไม่สม่ำเสมอ ทำให้ขาดน้ำ</p> <p>- ดินค่อนข้างเป็นดินทราย และมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ</p> <p>- พื้นที่ที่เป็นดินเค็ม</p>	<p>แก้ไขโดยปรับกระตงนาให้สม่ำเสมอ ถ้าเป็นไปได้นำวิธีการจัดรูปแปลงนามาปฏิบัติ (land reshape)</p> <p>แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา 1-2 ตันต่อไร่ - โถกกลบตอซังพืชลงดิน ได้แก่ ฟางหรือตอซังข้าว ต้นข้าวโพด หรือเศษพืชตระกูลถั่ว ในช่วงการเตรียมดิน - โถกกลบพืชปุ๋ยสด จากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ โสนอัฟริกัน ถั่วพุ่ม หรือถั่วเขียว โดยใช้เมล็ดพันธุ์อัตรา 5-7 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกก่อนทำนาเป็นระยะเวลา 35-50 วัน และเมื่อออกดอก 50 % จึง โถกกลบ - ปลูกพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ กระถินยักษ์ หรือถั่วมะเสะ บริเวณคันนา แล้วทำการตัดใบหรือกิ่งอ่อนสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด <p>แนวทางแก้ไข และปรับปรุงดินเค็ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกพันธุ์ข้าวที่ทนเค็มมาปลูก - ปล่อยให้น้ำขังในแปลง 2-3 วัน แล้วระบายออก จะช่วยลดความเค็มของดินได้

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง (ต่อ)	<p>- พื้นที่ที่เป็นดินเค็ม (ต่อ)</p> <p>- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด</p>	<p>- ปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้</p> <p>ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา 4-5 ตันต่อไร่อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ดินร่วนซุย และช่วยชะล้างเกลือออกไป ทำให้ความเค็มของดินลดลง</p> <p>ใส่วัสดุปรับปรุงดิน ได้แก่ แกลบ และขี้เถ้าเป็นต้น ซึ่งอัตราการใช้แกลบที่เหมาะสม 2-5 ตันต่อไร่ เพื่อให้ดินไม่แน่นทึบ รากพืชชอนไชได้สะดวก ทำให้ต้นข้าวแข็งแรงต้านทานโรคได้ดี</p> <p>ไถกลบพืชปุ๋ยสด ซึ่งได้แก่ โสนอัฟริกัน โสนคางคก และอื่นๆ ก่อนปลูกข้าว ประมาณ 3 เดือนแล้วไถกลบเมื่อพืชปุ๋ยสดอายุ 60 วัน และพักดิน 30 วัน ก่อนปลูกข้าว</p> <p>- ควรปลูกไม้ยืนต้นที่ทนเค็ม เช่น ต้นกระถินออสเตรเลียบนคันนา เพื่อลดการแพร่กระจายเกลือ ไปยังพื้นที่ข้างเคียงที่ไม่เป็นดินเค็ม</p> <p>แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้</p> <p>- อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง</p> <p>ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 13 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ โดยให้ใส่ช่วงปักดำ สำหรับนาหว่านใส่หลังข้าวงอก 15-20 วัน</p> <p>ครั้งที่ 2 ระยะเวลาข้าวแตกกอใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 13 กิโลกรัมต่อไร่</p> <p>ครั้งที่ 3 ระยะเวลาออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 13 กิโลกรัมต่อไร่</p>

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง (ต่อ)	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	- อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไวต่อช่วงแสง ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่หรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ ช่วงปักดำสำหรับ นาหว่านหลังข้าวออก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 ระยะออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่
พืชไร่ และพืชผัก	- ดินค่อนข้างเป็นทราย ความชื้นในดินต่ำ	แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 2 ตันต่อไร่ - โกลบปุ๋ยพืชสดจากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ ปอเทือง ถั่วพุ่ม ถั่วดำ หรือ โสนต่างๆ เมื่อพืชปุ๋ยสด ออกดอกได้ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ ก่อนปลูกพืช 2 สัปดาห์ - ใช้วัสดุคลุมดิน เช่น ฟางข้าวหรือเศษพืชต่างๆ เพื่อรักษาความชื้นแก่ดิน - พัฒนาแหล่งน้ำเสริม เพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำทำให้ดินแห้ง โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง
มันสำปะหลัง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีตามชนิดของพืช ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-8-20 อัตรา 75-80 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 21-7-14 อัตรา 60 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อมันสำปะหลังอายุประมาณ 1-3 เดือน โดยใส่ข้างแถวปลูกแล้วพรวนกลบ - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการโกลบปุ๋ยพืชสด เมื่ออายุ 60 วัน และหว่านปุ๋ยคอกก่อนปลูก

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
อ้อย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	<p>- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้</p> <p>ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ รองกันร่องพร้อมปลูก</p> <p>ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 40 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-60 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ เมื่ออ้อยอายุประมาณ 2-3 เดือนสำหรับอ้อยที่จะใช้ปุ๋ยและอัตราเดียวกันและใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังจากทำการตัดแต่งตอ ประมาณ 1-4 สัปดาห์ ครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรกประมาณ 2-3 เดือน</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ อัตราเจือจาง 1:500 ฉีดพ่นแปลงปลูก และคั่นอ้อยทุก 20 วัน</p>
<p>ข้าวไร่</p> <p>1.พันธุ์ที่ไม่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ อาร์ 258</p> <p>2.พันธุ์ที่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ เจ้าอ้อ ชีวแม่จัน น้ำรู่ และเจ้าลีซอสันป่าตอง</p>		<p>- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้</p> <p>ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 18-12-6 อัตรา 50-67 กิโลกรัมต่อไร่ หลังข้าวงอกแล้ว ประมาณ 20-30 วัน</p> <p>ครั้งที่ 2 ระยะเวลาออกช่อดอก ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 8-15 กิโลกรัมต่อไร่</p> <p>- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้</p> <p>ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ หลังข้าวงอกแล้วประมาณ 20-30 วัน</p> <p>ครั้งที่ 2 ระยะเวลาออกช่อดอก ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 10-20 กิโลกรัมต่อไร่</p>

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	<ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 30-50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุม ครั้งที่ 2 หลังปลูก 20-25 วัน หรือใส่ครั้งเดียวก่อนปลูกหรือหลังปลูก 20-25 วัน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		<ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุม ครั้งที่ 2 เมื่อข้าวโพดอายุ 3-4 สัปดาห์ - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล
ข้าวโพดฝักสด เช่น ข้าวโพดหวาน และข้าวโพดข้าวเหนียว		<ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 หรือปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 35 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุม ครั้งที่ 2 เมื่ออายุได้ 3-4 สัปดาห์ - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล
ปอแก้ว		<ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 55-60 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุม ครั้งที่ 2 เมื่ออายุประมาณ 3-4 สัปดาห์
ยาสูบ		<ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 4-16-24 อัตรา 125 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังปลูก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุได้ 30-40 วัน

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
<p>พืชผัก</p> <p>พืชผักรับประทานใบ และลำต้น เช่น คะน้า ผักกาดขาว กะหล่ำปลี และกะหล่ำดอก</p>	<p>- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด</p>	<p>แก้ไขโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้ปุ๋ยอินทรีย์สูตร พด.2 จำนวน 100 มิลลิตรต่อไร่ต่อครั้ง โดยเจือจางด้วยน้ำ 100 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก 10 วัน <p>แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีตามชนิดของพืช ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-10-10 อัตรา 50-70 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังปลูก 5-7 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุประมาณ 3 สัปดาห์
<p>พืชผักรับประทานผล เช่น พริก มะเขือเทศ มะเขือต่างๆ และแตงต่างๆ</p>		<ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 60-70 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังย้ายกล้า 7 วัน และครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 อัตรา 40-55 กิโลกรัมต่อไร่ รองกันหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 25-35 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 10-15 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 100-110 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูก 20-25 วัน
<p>แตงโม</p>		<ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ รองกันหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 14-10-30 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อแตงโมอายุ 30 วัน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
หอมแดง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-10-12 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อต้นกล้าสูงประมาณ 5 เซนติเมตร
กระเทียม		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-10-15 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่รองพื้น ครั้งที่ 2 หลังปลูก 30 วัน
ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	- ดินเป็นทราย และความชื้นในดินต่ำ	- เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน โดยใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา 3-5 กิโลกรัมต่อหลุม ตอนเตรียมหลุมปลูก - ใช้วัสดุคลุมโคนต้น เช่น ฟางข้าว เศษหญ้า ใบไม้ หรือปลูกพืชคลุมดินระหว่างแถวไม้ผลหรือไม้ยืนต้น เพื่อช่วยรักษาความชื้นในดิน - พัฒนาแหล่งน้ำเสริมในการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ดินจะแห้งทำให้พืชที่ปลูกขาดน้ำ
มะขาม	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ตามชนิดของพืช ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 25 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมี ดังนี้ ยังไม่ให้ผลผลิตใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 3 ครั้งต่อปี ให้ผลผลิตแล้วใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 0.5 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง คือ ต้นและปลายฤดูฝน
กล้วย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก อัตรา 4.5 กิโลกรัมต่อหลุม และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 3 ครั้ง เมื่อกล้วยอายุ 1 เดือน 4 เดือน และระยะออกดอก

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ลำไย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>- ใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 25 กิโลกรัมต่อต้น และใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้</p> <p>อายุ 1-3 ปี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และ 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>อายุ 4 ปี ช่วงต้นเดือนสิงหาคมใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และ 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับใส่ปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตรา 0.2 กิโลกรัมต่อต้นต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น ทุก 7 วัน ประมาณ 3 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน เพื่อไม่ให้ลำไยแตกใบใหม่</p> <p>อายุ 5 ปี ซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิตให้กระตุ้นการแตกใบอ่อนชุดที่ 1 และชุดที่ 2 โดยใช้ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ช่วงกลางเดือน ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงพักตัวพร้อมต่อการออกดอกให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 2 กิโลกรัม ต่อต้น ช่วงติดผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ก่อนเก็บผลผลิต 1 เดือน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-60 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น หลังเก็บผลผลิต ใส่ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1.5 กิโลกรัมต่อต้นและใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น</p>
มะม่วง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>- ก่อนปลูกรองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกในอัตรา 5-10 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 0.3 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>- อายุ 3 ปี ขึ้นไป ซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิต จะแบ่งระยะการใส่ปุ๋ยเป็น 4 ระยะ ดังนี้</p> <p>ระยะบำรุงต้นหลังเก็บเกี่ยวใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น และให้ ซ้ำอีกครั้ง เมื่อมะม่วงแตกใบอ่อนชุดที่ 2</p>

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
มะม่วง (ต่อ)	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>ระยะสร้างตาดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น สำหรับมะม่วงอายุ 2-4 ปี มะม่วงอายุ 5-7 ปี ใส่อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น และมะม่วงอายุ 8 ปี ขึ้นไปใส่อัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>ระยะบำรุงผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>ระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น</p>
ยางพารา	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>- รองกันหลุมด้วยปุ๋ยเคมีสูตร 0-3-0 อัตรา 170 กรัมต่อหลุมร่วมกับใส่ปุ๋ยอินทรีย์ในอัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ในช่วงปีที่ 2-6 ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อปีร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 20-8-20 โดยในปีที่ 1 ใส่ อัตรา 300 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 2 ใส่อัตรา 450 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 3 ใส่อัตรา 460 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 4 ใส่อัตรา 480 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 5 ใส่อัตรา 520 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 6 ใส่อัตรา 540 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้เศษใบยางพาราที่ร่วงหล่นทำปุ๋ยหมักสูตรพด. 1 และผสมจุลินทรีย์ป้องกันโรคราและโคนเน่าของพืชโดยใช้สูตรพด.3 โรยใส่ระหว่างแถวต้นยางพารา 100 กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมนำปุ๋ยอินทรีย์น้ำอัตราเจือจาง 1:500 ฉีดพ่นระหว่างแถวยางพาราที่โคนต้นสูงจากพื้นดินประมาณ 2 เมตร ทุก 2 เดือน</p>

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ยูคาลิปตัส	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารใกล้เคียงกัน อัตรา 50 กรัมต่อต้นต่อครั้ง โดยใส่ 3 ครั้ง ครั้งแรกรองกันหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ 2 หลังปลูก 15 วัน และครั้งที่ 3 ใส่ช่วงปลายฝน เมื่อยูคาลิปตัสอายุ 2-4 ปี ให้ใส่ปุ๋ยครั้งละ 50 กรัมต่อต้น ในช่วงปลายฝน
ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	- บางพื้นที่มีความลาดชันสูง	- พื้นที่ที่มีความชันสูง ใส่ปุ๋ยแบบหลุม โดยขุดหลุมรอบโคน หรือสองข้างลำต้นแล้วกลบ - วางแนวปลูกเป็นแถวตามแนวระดับ แล้วทำการหว่านพืชคลุมดิน

ตารางผนวกที่ 2 : แนวทางการจัดการดินดิน สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ จังหวัดชัยภูมิ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
<p>ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง</p> <p>1. พันธุ์ไวต่อช่วงแสงปลูกได้เฉพาะ ฤดูนาปี ได้แก่ น้ำสะกวย 19, หางยี 71, เหนียวอุบล 1, เหนียวอุบล 2, ชุมแพ 60, ขาวดอกมะลิ 105, เหนียวสันป่าตอง, ขาวปากหม้อ 148, ขาวตาแห้ง 17, กข6, กข8 และกข15</p> <p>2. พันธุ์ไม่วัยต่อช่วงแสงปลูกได้ทั้ง ฤดูนาปี และฤดูนาปรัง ได้แก่ กข1, กข2, กข3, กข4, กข5, กข7, กข9, กข10, กข11, กข 21, กข23, กข25, สุพรรณบุรี 60, พิชญโลก 2, พิชญโลก 60-2, ข้าวหอม คลองหลวง 1, ปทุมธานี 1, สุรินทร์และ เหนียวสกลนคร</p>	<p>- เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย และเป็นดินดิน เป็นอุปสรรคต่อการไถพรวน และรากพืช ซอนไหลลงไปในดินได้ยาก</p> <p>- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ</p>	<p>แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ดังนี้</p> <p>- ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก อัตรา 1.5-2.0 ตันต่อไร่ ในระยะการไถเตรียมดิน ก่อนปักดำข้าว หรือปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ปอเทือง โสนอัฟริกัน เพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด โดยใช้ อัตราเมล็ดพันธุ์ 5 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านก่อนถึงฤดูทำนา ประมาณ 2-3 เดือน แล้วจึงไถกลบ แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้</p> <p>- อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไม่วัยต่อช่วงแสง ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ ช่วงตกกล้า สำหรับ นาหว่านให้ใส่หลังข้าวออก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 ระยะข้าวแตกกอใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 9 กิโลกรัมต่อไร่ ครั้งที่ 3 ระยะออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 9 กิโลกรัมต่อไร่</p> <p>- อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไวต่อช่วงแสง ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ ช่วงปักดำ สำหรับนาหว่านให้ใส่ปุ๋ยหลังข้าวออก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 ระยะออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 3 กิโลกรัมต่อไร่</p>

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
พืชไร่ หรือพืชผัก	<p>- ดินดินมีลูกรังปน และดินมีความชื้นต่ำในช่วงฤดูแล้ง</p> <p>- ดินเกิดการชะล้างพังทลาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มอินทรีย์วัตถุใส่อัตรา 1-3 ตันต่อไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดินเมื่อพืชปุ๋ยสดอายุประมาณ 60 วัน หรือเมื่อออกดอกประมาณ 50 % พืชปุ๋ยสดที่แนะนำ ได้แก่ ปอเทือง หว่านเมล็ดพืชปุ๋ยสดในช่วงกลางเดือนเมษายน หรือต้นเดือนพฤษภาคม - ใช้วัสดุ เช่น ฟางข้าว เศษหญ้า ตอซังข้าวโพด หรืออย่างอื่นคลุมดินระหว่างแถวพืชที่ปลูก จะช่วยรักษาความชื้นในดิน เมื่อสลายตัวแล้วยังจะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดินอีกทางหนึ่ง - การไถเตรียมดินควรให้ลึกไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร พร้อมกับคลุกเคล้าปุ๋ยอินทรีย์หรือวัสดุปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินร่วนซุย - การพัฒนาแหล่งน้ำเสริมในการเพาะปลูก โดยพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา หรือปรับปรุงแหล่งน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ - เลือกพันธุ์พืชรากค้ำมาปลูก และมีหน้าดินหนาไม่ต่ำกว่า 15 เซนติเมตร - ปลูกพืชตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ - ปลูกแถบหญ้า เช่น หญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดิน - ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลัก หรือปลูกพืชเหลือมอดู - บริเวณที่มีความลาดเทเกิน 5 % ควรนำมาตรการทางวิถึกลมาใช้ เช่น คันดิน คันเบนน้ำทางระบายน้ำ บ่อดักตะกอน หรือบ่อน้ำในไร่นา

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
มันสำปะหลัง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี โดยขึ้นอยู่กับชนิดของพืชที่ปลูก ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-11-14 อัตรา 55 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-8-8 อัตรา 75-80 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูก 1-3 เดือน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการไถกลบพืชปุ๋ยสด เมื่ออายุ 60 วัน และหว่านปุ๋ยคอก ก่อนปลูก
อ้อย		- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 50-75 กิโลกรัมต่อไร่ รองกั้นร่องพร้อมปลูก ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 40-60 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 35-50 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่ออ้อยอายุ 3-4 เดือน สำหรับอ้อยต่อจะใส่ 2 ครั้ง โดยใช้สูตรปุ๋ย และอัตราเหมือนกับอ้อยปลูก โดยจะใส่ปุ๋ย ครั้งแรกหลังจากตกแต่งตอ 1-4 สัปดาห์ และครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรก 2-3 เดือน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำอัตราเจือจาง 1:500 ฉีดพ่นแปลงปลูก และต้นอ้อยทุก 20 วัน
ข้าวไร่ 1.พันธุ์ที่ไม่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ อาร์ 258		- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 18-12-6 อัตรา 50-65 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อข้าวมีอายุ 20-30 วัน ครั้งที่ 2 ระยะออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 15-35 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 8-15 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
2.พันธุ์ที่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ เจ้าหอ ชีวมัจฉิน น้ำรู่ และเจ้าลีซอสันป่าตอง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	<p>- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้</p> <p>ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-7-14 อัตรา 15 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 15 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 26-14-0 อัตรา 28 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-22 อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่ หลังข้าวงอกได้ประมาณ 20-30 วัน</p> <p>ครั้งที่2 ระยะออกช่อดอก ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 10-20 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 15-35 กิโลกรัมต่อไร่</p>
ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วเขียว		<p>- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยสูตร 16-20-0 อัตรา 20-30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-22 อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่หลังปลูก 1-3 สัปดาห์</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก 10 วัน ก่อนออกดอก และช่วงติดผล</p>
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		<p>- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-20-0 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-22 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-12-8 อัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 35 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุมและครั้งที่ 2 เมื่ออายุ 3-4 สัปดาห์</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ จำนวน 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่น หรือรดลงดินทุก 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล</p>

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ยาสูบ	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 4-16-24 อัตรา 125 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังปลูก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุได้ 30-40 วัน
พืชผัก พืชผักรับประทานใบ และลำต้น เช่น คะน้า ผักกาดขาว กะหล่ำปลี และ กะหล่ำดอก	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	แก้ไขโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ดังนี้ - ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำสูตร พด.2 จำนวน 100 มิลลิตรต่อไร่ต่อครั้ง โดยเจือจางด้วยน้ำ 100 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก 10 วัน แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีตามชนิดของพืช ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-10-10 อัตรา 50-70 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรก หลังปลูก 5-7 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุประมาณ 3 สัปดาห์
พืชผักรับประทานผล เช่น พริก มะเขือเทศ มะเขือต่างๆ และแตงต่างๆ		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 60-65 กิโลกรัมต่อไร่โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลัง ย้ายกล้า 7 วัน และครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 อัตรา 40-55 กิโลกรัมต่อไร่รองก้นหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 25-35 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 10-15 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 100-110 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูก 20-25 วัน
หอมแดง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-10-12 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อต้นกล้าสูงประมาณ 5 เซนติเมตร

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ยาสูบ	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 4-16-24 อัตรา 125 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังปลูก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุได้ 30-40 วัน
พืชผัก พืชผักรับประทานใบ และลำต้น เช่น คะน้า ผักกาดขาว กะหล่ำปลี และ กะหล่ำดอก	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	แก้ไขโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ดังนี้ - ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำสูตร พด.2 จำนวน 100 มิลลิกรัมต่อไร่ต่อครั้ง โดยเจือจางด้วยน้ำ 100 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก 10 วัน แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีตามชนิดของพืช ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-10-10 อัตรา 50-70 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรก หลังปลูก 5-7 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุประมาณ 3 สัปดาห์
พืชผักรับประทานผล เช่น พริก มะเขือเทศ มะเขือต่างๆ และแตงต่างๆ		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 60-65 กิโลกรัมต่อไร่โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังย้ายกล้า 7 วัน และครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 อัตรา 40-55 กิโลกรัมต่อไร่รองกันหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 25-35 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 10-15 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 100-110 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูก 20-25 วัน
หอมแดง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-10-12 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อต้นกล้าสูงประมาณ 5 เซนติเมตร

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
กระเทียม	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-10-15 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่รองพื้น ครั้งที่ 2 หลังปลูก 30 วัน
ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	- ดินดิน มีลูกรังปน และดินมีความชื้นต่ำในบางช่วง - ดินเกิดการชะล้างพังทลาย	<ul style="list-style-type: none"> - การเตรียมหลุมปลูก ควรขุดหลุมปลูกขนาด 75x75x75 เซนติเมตร หรือโตกว่า แล้วหาหน้าดินหรือดินจากที่อื่นมาคลุกเคล้ากับปุ๋ยอินทรีย์อัตราประมาณ 20-30 กิโลกรัมต่อหลุม เสร็จแล้วใส่ลงไปหลุมให้เต็มก่อนที่จะปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น - ใช้วัสดุคลุมโคนต้น เช่น ฟางข้าว เศษหญ้า ใบไม้ หรือปลูกพืชคลุมดิน ระหว่างแถวไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้นเพื่อช่วยรักษาความชื้นในดิน - พัฒนาแหล่งน้ำเสริมในการปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งดินจะแห้ง ทำให้พืชที่ปลูกขาดน้ำ - ปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ - ปลูกพืชคลุมผิวดิน เช่น พืชตระกูลถั่ว หรือตระกูลหญ้า เพื่อไม่ให้เม็ดฝนที่ตกลงมากระแทกผิวดินโดยตรง - การทำคันดินขวางความลาดเทของพื้นที่ พร้อมทางระบายน้ำ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดิน - การปลูกพืชแซมระหว่างแถวไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น โดยเฉพาะปลูกพืชตระกูลถั่ว นอกจากช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินแล้ว ยังช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินอีกทางหนึ่งด้วย

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
มะม่วง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>- ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีสำหรับสูตรปุ๋ยอัตราและวิธีการใส่ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ดังนี้</p> <p>- ก่อนปลูกรองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกในอัตรา 5-10 กิโลกรัมต่อต้นร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 0.3 กิโลกรัมต่อต้น และปุ๋ยหินฟอสเฟต อัตรา 5-10 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>อายุ 1-2 ปี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>อายุ 3 ปี ขึ้นไปซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิต จะแบ่งระยะการใส่ปุ๋ยเป็น 4 ระยะ ดังนี้</p> <p>ระยะบำรุงต้นหลังเก็บเกี่ยว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น และให้ซ้ำอีกครั้งเมื่อมะม่วงแตกใบอ่อนชุดที่ 2</p> <p>ระยะสร้างตาดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้นสำหรับมะม่วงอายุ 2-4 ปี มะม่วงอายุ 5-7 ปี ใส่อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น และมะม่วงอายุ 8 ปี ขึ้นไปใส่อัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>ระยะบำรุงผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>ระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิตใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น</p>
มะขาม	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>- ใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 25 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมี ดังนี้</p> <p>เมื่อยังไม่ให้ผลผลิตใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 3 ครั้งต่อปี</p> <p>เมื่อให้ผลผลิตแล้ว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 0.5 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง คือ ต้นและปลายฤดูฝน</p>

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ลำไย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 25 กิโลกรัมต่อต้น และใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ อายุ 1-3 ปี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น อายุ 4 ปี ช่วงต้นเดือนสิงหาคม ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้นร่วมกับใช้ปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตรา 0.2 กิโลกรัมต่อต้นต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 7 วัน ประมาณ 3 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายนเพื่อไม่ให้ลำไยแตกใบใหม่ อายุ 5 ปี ซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิต ให้กระตุ้นการแตกใบอ่อนชุดที่ 1 และชุดที่ 2 โดยใช้ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ช่วงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงพักตัวพร้อมต่อการออกดอกให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น ช่วงติดผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ก่อนเก็บ ผลผลิต 1 เดือนใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-60 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น หลังเก็บผลผลิตใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 อัตรา 1.5 กิโลกรัมต่อต้น และใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น
กล้วย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก อัตรา 4.5 กิโลกรัมต่อหลุม และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 3 ครั้ง เมื่อกล้วยอายุ 1 เดือน 4 เดือน และระยะออกดอก
ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	- การขาดแคลนแหล่งน้ำ	- พัฒนาแหล่งน้ำ - วางระบบการใช้น้ำร่วมกับการใช้วัสดุคลุมดินพรางฟางข้าวเศษหญ้า

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ยางพารา	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>- รองกันหลุมด้วยปุ๋ยเคมีสูตร 0-3-0 อัตรา 170 กรัมต่อหลุม ร่วมกับใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในอัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ในช่วงปีที่ 2-6 ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 20-8-20 โดยปีที่ 1 ใช้อัตรา 300 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 2 ใช้อัตรา 450 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 3 ใช้อัตรา 460 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 4 ใช้อัตรา 480 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 5 ใช้อัตรา 520 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ 6 ใช้อัตรา 540 กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้เศษใบยางพาราที่ร่วงหล่นทำปุ๋ยหมักสูตร พด.1 และผสมจุลินทรีย์ป้องกันโรคราและโคนเน่าของพืช โดยใช้สูตร พด.3 โรยใส่ระหว่างแถวต้นยางพารา อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมนำปุ๋ยอินทรีย์น้ำอัตราเจือจาง 1:500 ฉีดพ่นระหว่างแถวยางพาราที่บริเวณ โคนต้นสูงขึ้นไปจากพื้นดินประมาณ 2 เมตร ทุก 2 เดือน</p>
ยูคาลิปตัส	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารใกล้เคียงกันอัตรา 50 กรัมต่อต้นต่อครั้ง โดยใส่ 3 ครั้ง ครั้งแรกรองกันหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ 2 หลังปลูก 15 วัน และครั้งที่ 3 ใส่ช่วงปลายฝน และเมื่อยูคาลิปตัสอายุ 2-4 ปี ให้ใส่ปุ๋ยครั้งละ 50 กรัมต่อต้น ในช่วงปลายฝน</p>

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ

268/5 หมู่ที่ 14 ถนนชัยภูมิ-หนองบัวแดง ต.หนองบัวแดง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

โทรศัพท์ 044-124114 E-mail : cpm01@ladd.go.th